

KALĖDIENĖ IR BALTUŠNIKAS NEPASIDAVĖ

Liepos 17, Sovietijos len-gvosios atletikos varžybų paskutinę dieną, Birutė Kalėdienė vėl pralenkė kitas ietininkes ir išsikovojo pirmąją vietą (SSSR čempionės vardą). Šį kartą ji nusiviedė ietį 54 metrus 88 centimetrus. (Didžiausias jos pasiektas nuotolis — 57,49). Pavojingiausia jos varžovė Ozolina šį kartą tepasiekė 53,97 (anksčiau buvo pasiekusi net 59,55!) ir liko antroje vietoje.

Tą pačią dieną SSSR čempiono vardą išsikovojo ir disko metėjas A. Baltušnikas. Šį kartą jis tenusiviedė diską 55 metrus ir 3 centimetrus, tai yra, 28 cm. mažiau negu prieš porą savaičių, tačiau jo varžovai, kurie tada Baltušniką buvo pralenkę (vienas tik trimis centimetrais, o kitas net 84-iais cm.), šį kartą abu nepasiekė nei 55 metrų (54,92 ir 54,80).

JUOZUI KAROSUI 70 M.

Liepos 17 d. kompozitoriui Juozui Karosui suėjo

70 m. amžiaus. Tebedirba kaip dėstytojas, kompozitorius ir kritikas.

MIRĖ GYDYTOJA PRANCŪZEVIČIŪTĖ

Liepos 14 d. mirė Telšiuose dirbusi gydytoja Jadvyga Prancūzevičiūtė.

PERDAVĖ LIETUVIŲ EKSKURSANTŲ NUOMONĘ APIE PASAKOJIMUS

Stasys Laurinaitis, vienas iš kompartijos Tiesos redaktorių, kurio darbas yra sekti užsienio lietuvių spaudą, parašė straipsnį "Kur jie eina" į mokytojųams skirtą laikraštį. Jame Laurinaitis papasakojo, kokios nuomonės yra lietuviai užsieniuose apie ekskursantų "maldininkų" išpučius iš dabartinės Lietuvos. Esą, "šiltai atsiliepusius apie Tarybų Lietuvą, bandė pavaizduoti, kaip tai įprasta imperialistinėje propagandoje, Maskvos agentais".

Painformavo Laurinaitis ir apie Varną. Esą, nacionalistiniai bosai su juo "sidosorojo": pašalino iš New Yorko lietuvių tarybos pirmininko pareigų už tai, kad apie šiandieninį Vilnių parašęs išpučius "iš objektivistinių pozicijų, bet nejuodindamas".

BIUROKRATIJA

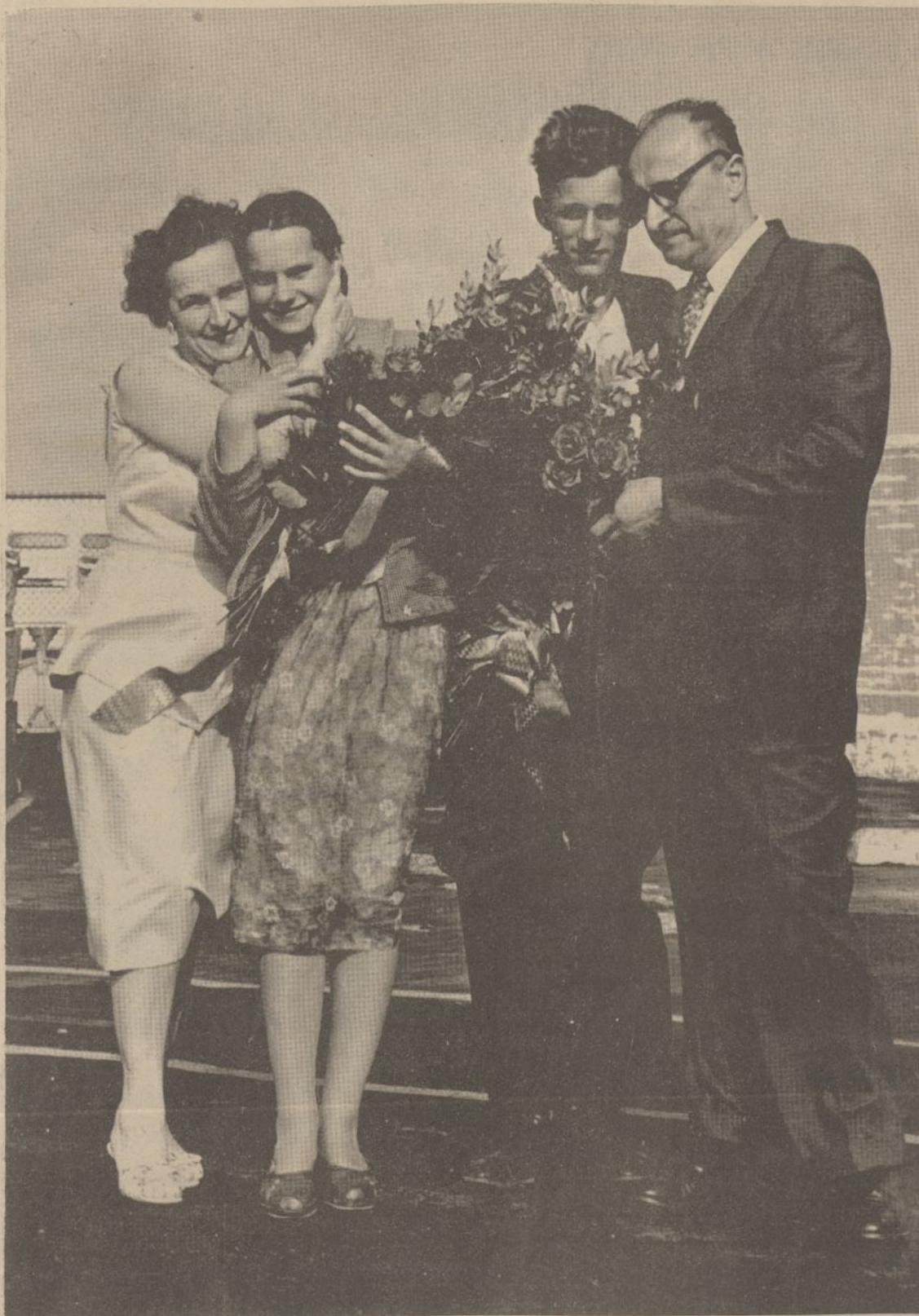
Tarp Radviliškio ir Tytuvėnų yra kolchozas. Į Tytuvėnus 12 kilometrų, į Radviliškį — 40. Kolchozas Radviliškio rajono. Tytuvėnai dabar Kelmės rajono, bet pirma buvo rajono centras ir čia dar yra "paruošų kontora", tai yra, rekvizicijų (valstybės supirkinių) punktas.

Radviliškio rajono valdžia uždraudė kolchozui pristatinti produktus į Tytuvėnus, nors pristatymas į Radviliškį reikalauja beveik ketveriopai daugiau laiko ir išlaidų. Mat, jeigu bus pristatyta į Tytuvėnus, tai tas bus įskaityta į Kelmės, o ne į Radviliškio rajono planą įvykdymą...

Skuodo rajone viename kaime tūlas pilietis nupirko iš senutės aplūžusį namą. Namų nuosavybė yra legalus dalykas ir juos galima parduoti, pirkti bei išnuomoti. Tik yra tam tikro slydumo toje nuosavybės teisėje. Pilietis namą pirkė, tačiau savininku ir jį išnuomoti valdinei įstaigai. Tačiau kažkam krito į akį, kad tas pilietis turi ir kitą namą. Todėl šį konfiskavo. Pirkimas buvo teisėtas, konfiskavimas irgi teisėtas.

Konfiskuotas namas įstigos knygoje buvo įvertintas 5000 rublių, skaitant su prie jo esančiu ūkiniu pastatėliu. Paskui įstigos buvo perorganizuojamos, perdavinėjo namą vienos kitoms, jį taisė, aptvėrė... Į tuos pataisymus įdėjo iš viso 90 tūkstančių rublių! Bet knygoje namo vertė vis buvo 5000. Po kiek laiko, kai įstigos ir jų viršininkai pasikeitė nebe vieną kartą, pirma minėtas pilietis atėjo ir pareiškė, kad namas jo, — jis parodė net kada sudaryta su valdžios įstaiga nuomos sutartį. Dėl viso ko, savo pirmąjį namą pilietis atidavė sūnui naudoti, kad niekas nesakytų, jog jis dvejus namus turi. Teismas pripažino namą tam piliečiui. Konfiskavimas jam apsimokėjo, nes per tą laiką į namą tapo įlieta 90,000 rublių. (LNA)

Juozas Kreivenas
1602 So. 48 Court
Chicago 50, Ill.

IR VEL ATVYKO IŠ LIETUVOS. Liepos 22 d. Chicago pasiekė Rimas (19) ir Virginija (16) Vaičičiai, kuriuos aerodrome pasitiko tėvai Kostas ir Valerija Vaičičiai bei būrys artimųjų. Rimas Lietuvoje lankė Kidulų, o Virginija Vendžiogalos vidurinę mokyklą. Kostas Vaičaitis savo sūnaus ir dukters atvykmu į Ameriką pradėjo rūpintis 1957 m., gavęs JAV pilietybę. Jis jokių malonių ir užtarimo neprašė. Abu atvykėliai pasakoja, kad Lietuvos jaunimas tebėra stipriai lietuviškas. Nuotraukoje iš kairės: Valerija, Virginija, Rimas ir Kostas Vaičičiai Chicago aerodrome.

V. Noreikos nuotrauka

EISENHOWERIS: "Patikrinkime abiejų sistemų prestižą"

Prezidento Eisenhowerio iššaukimas patikrinti demokratijos ir komunizmo prestižą visame pasaulyje laisvų balsavimų keliu užsienių sostinėse stambų spaudos antraščių, tačiau diplomatinių sluoksnių reakcija buvo rezervuota. Užsienių reikalų ministerijos vengė komentarų pasisiskindams, jog tą klausimą tebestudijuojančios.

Prez. Eisenhoweris, kalbėdamas respublikonų konvencijoje Chicagoje, iššaukė Chruščiovą "įvykdyti bandymą: ar jis sutiks praveisti laisvus, Jungtinių Tautų prižiūrimus balsavimus, leidžiant žmonėms visur, kiekvienoje valstybėje ir kiekviename kontinente, pasisakyti vienu klausimu: ar jūs norite gyventi po komunistiniu režimu, ar laisvoje sistemoje, kokia randama Jungtinės Valstybės?"

"Ar sovietai nori išmatuoti savo prestižą tokių balsavimų rezultatais?" klausė prez. Eisenhoweris. "Jungtinės Valstybės mielai tai padarytų."

Diplomatinių stebėtojų nuomone, tas planas esąs gana vaizdingas, tačiau nebūtu vaisingas. Jie pastebi, kad Chruščiovas neabejotinai atmetų tokį planą, o Jungtinės Tautos vargu ar bepajėgtų atlikti tokį mišrinišką uždavinį.

SOVIETIJOS paskutiniai ėjimai Jungt. Tautų Saugumo Taryboje, vetuojant dvi Vakarų

pasūlytas rezolucijas dėl RB-47 incidento, yra diplomatinių stebėtojų laikomi politiniais komunistų pralaimėjimais.

Vienoje tų rezolucijų JAV reikalavo tarptautinės komisijos incidentui ištirti, antroje Italija prašė, kad rusai leistų Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovams susitikti su numuštojo lėktuvo įgulos nariais, laikomais sovietų kalėjimuose.

Devyni iš vienuolikos Saugumo Tarybos narių, įskaitant dvi Afrikos ir Azijos valstybes, kurios normaliai susilaiko nuo "išsivėlimo į šaltąjį karą", balsavo už rezolucijas, tik Sovietija ir Lenkija prieš jas.

Saugumo Tarybos posėdį stebėjusios RB-47 įgulos narių žmonos pareiškė, kad sovietinis veto aiškiai įrodė, jog Sovietija yra kalta.

Prieš kiek laiko sovietai Saugumo Taryboje pergyveno kitą panašų pralaimėjimą, kai buvo atmestas jų reikalavimas pasmerkti JAV kaip agresorę už U-2 lėktuvų skridimus.

Barbara Powers, rusų numuštojo U-2 lėktuvo piloto žmona, bandė gauti vizą kad galėtų aplankyti sovietiniame kalėjime laikomą vyrą, tačiau sovietų ambasada vis dar negavusi atsakymo iš Maskvos.

* KAMERUNO prez. Ahidjo pareiškė, kad jaunoji Kameruno respublika nepriklausysianti prancūzų tautų bendruomenei.

RESPUBLIKONAI PATVIRTINO NIXONO KANDIDATŪRĄ

Respublikonų partijos konvencija Chicagoje, kaip ir reikėjo laukti, savo kandidatą į prezidentus beveik vienbalsiai nominavo dabartinį viceprezidentą Richardą M. Nixoną, be debatų priimdama partijos rinkiminę platformą, kuri buvo suredaguota pagal Nixono ir Rockefellerio nurodymus.

Richard Nixon

Pietinių ir nepietinių valstijų konservatyvieji sluoksniai, kurie pradžioje kiek purkštavo dėl pilietinės teisės liečiančios platformos dalies, nutarė nusileisti ir nepradėti kovos konvencijos plenumo, nes buvo aišku, kad jie vistiek pralaimės. Partijos rinkiminė platforma, jų nuomone, esanti griežtesnė, negu jiems būtų priimtina, tačiau jaučiama, kad ji esanti švelnesnė, negu Nixonas ir Rockefelleris buvo iš pradžių užsibrėžę.

Švelnų pietinių valstijų protestą išreiškė Louisiana, per balsavimus 10 balsų atiduodama už kylančią konservatyviojo sparno

lyderį partijoje, Arizonos senatorių Barry Goldwater, nors tas jau buvo atsiėmęs savo kandidatūrą. Tie 10 balsų ir buvo vienintelis disonansas, sukludęs viceprez. Nixono kandidatūrą paskelbti vadinamąja aklamacija (visuotiniu pritarimu), kuri konvencijų istorijoje yra atsitikusi tik vieną kartą — 1936 metais, demokratams nominuojant F. D. Rooseveltą.

Viceprezidentinio kandidato nominavimas buvo atidėtas paskutinei konvencijos dienai, nes Nixonas greičiausiai vengė viešų varžybų konvencijos salėje, siekdamas užkulisiniuose pasitarimuose su partijos vadais praveisti savo pasirinktą kandidatą Henry Cabot Lodge, kas, paskutinėmis radijo žiniomis, jam ir pasisekė.

Žinios iš viso pasaulio

* TIBETE, kaip vienas pabėgęs pirklys liudija, komunistinės Kinijos kareiviai apsupo ir kulkosvaidžiais bei durtuvais išžudė 3000 tibetiečių pabėgėlių

įskaitant moteris ir vaikus, kai jie buvo tik už mylios nuo Nepalo sienos. Žudynės įvykusios birželio 25-26 naktį, jose dalyvavę apie 4000 kareivių.

* CHICAGOJE po paslaptingo sprogimo nukrito ir sudegė ma-lūnsparnis, palaikęs susisiekimą tarp abiejų aerodromų. Žuvo 11 keleivių ir abu įgulos nariai.

* INDIJOS provincijoje Assame dvi savaites vyko riaušės dėl asamiečių kalbos oficialaus pripažinimo, ir tų riaušių metu sudeginta 7000 namų ir 55,000 gyventojų liko be pastogės.

* JT GEN. SEKR. HAMMARSK-JOLD tikisi, kad jam pasiseks susitarti su Katangos vyriausybe dėl Jungtinių Tautų Komandos įvedimo į atskilusių nuo Kongo provinciją. Hammarskjold Kongan vyko per Briuselį, kur tarėsi su Belgijos vyriausybės nariais. Konge jis išbūsiąs apie penketą dienų, ir pagrindinė jo pasitarimų tema bus Katangos atskilimo klausimas. Belgijos vyriausybė jam pareiškė, kad belgų kariuomenė Katangoje pasiliksianti tol, kol Konge bus atstatyta tvarka, o Katangos klausimas esąs paliktinas spręsti patiems gyventojams.

Pavergtieji partijų platformose

DEMOKRATŲ

Mes žiūrime priekinią dieną, kurią Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Rytų Vokietijos, Estijos, Vengrijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos ir kitų pavergtųjų tautų vyrai ir moterys vėl sulauks laisvės ir teisingumo. Kiekviena garbinga ir atsakinga priemonė mes paskubinsime tos dienos atėjimą.

Mes niekada nepriimsime jokių susitarimų, kurie remtų dabartinį tų tautų pavergimą.

RESPUBLIKONŲ

Respublikonų partija vėl patvirtina savo nusistatymą naudoti kiekvieną taikią priemonę pagelbėti pavergtoms tautoms į nepriklausomybę ir tuo pačiu laisvę gyventi ir tikėti pagal savo sąžinę. Mes nedovanojame Vengrijos, Lenkijos, Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Albanijos, Bulgarijos, Latvijos, Lietuvos, Estijos ir kitų, anksčiau buvusių laisvų tautų pavergimo. Mes nesusvyruavome savo viltyse ir tikėjime, kad jos vėl valdysis pačios, kaip valstybės.

Iš pasaulinės politikos užkulisių

DAR TEBESIBIČIULIAUJAMA SU VAGIMIS

Ant baltos teismo salės sienos Berlyne-Zehlendorfe ištiesta amerikiečių vėliava. Dideli langai dar iš dalies užkalninti kartono gabalais, o kurtėje, kur anksčiau buvo teisininkams rezervuoti suolai, dabar stovi geležinė krosnelė. Jos kaminal nuvesti per visą teismo salę, bet kambarys tik mekai apšildytas. 1945-46 metų žiema buvo labai šalta.

Net teisėjas Wood, kuris prieš pusmetį dar buvo mažo JAV vakarų miestelio teisėjas, o dabar Berlyne paskirtas amerikiečių sektoriaus karinio teismo teisėju, bylos metu nenusi-velka storos kariškos milinės, šalia jo sėdi kiti teisėjai, taip pat karinėse amerikiečių uniformose. Priešais stovi vokiečiai, sulysę, nesiskutę, apdriskusiais drabužiais. Rankoje jis glamžo seną karinę kepurę.

Vienas balsas monotoniškai skaito kaltinamąjį aktą anglų kalba. Vertėjas verčia:

"... kaltinamas, kad tarp sąjungininkų okupacinių jėgų sukėlęs nesantaiką..."

--Bet aš tik...
--Apsigynimui ateis laikas vėliau, -- griežtai pastebi vertėjas, vengdamas pakelti žvilgsnį į teisėjų stalą.

Balsas kalba toliau:
--Guilty or not guilty?
--Kaltas ar nekalts? --pakartoja vertėjas.

Vyras papurto galvą.
--Ne aš nesijaučiu kaltas, nes pasakiau tik teisybę.

Vertėjas perskaito okupacinės valdžios potvarkį:

--Kiekvienas nepalankus atsiliepiamas apie karinės valdžios paskelbtą politinį veiksmą arba karinės valdžios personalą, kaip ir kiekvienas bandymas iššaukti nesantaiką arba skilimą tarp okupacinių jėgų arba Jungtinių Tautų yra laikomas pavojumi kariniam saugumui...

--Kad tik nesusiųokčiau, -- murma vyras, -- pavojus kariniam saugumui...

Teisėjas Wood leidžia kaltinamajam per vertėją patvirtinti, kas jau įrašyta kaltinamajame akte:

--Taip, aš pasakiau, kad Ivanai iš vakarinių sektorių, prieš ateinant amerikiečiams ir anglams, vogė visa, ką pajėgė ir aš taip pat pasakiau, kad amerikiečiams vieną dieną atsivers akys. Aš nebūsiu Franzas Kruegeris, jei jie vieną dieną nesusikibs į kudais.

Vertėjas išverčia. Teisėjas dar klausia:

--Ir tamsta, ar netiesa, viešam sąjungininkų kariuomenės nariui pareiškė: "Tepraieina pora metų, ir jūs su mumis sudarysite bendrą frontą prieš rusus."

Sovietų ir anglų karinė policija patruliuoja Berlyno gatvėse...

Kaltinamasis linktelia:
--Taip, kažką panašaus būsiu pasakęs storajam amerikiečių virėjui. Taip, gali būti.

Byla nesitęsia ilgai. Karinis teismas pripažįsta vokiečių kaltu už bandymą iššaukti skilimą tarp okupacinių jėgų ir tuo pačiu sukelti pavojų kariniam saugumui. Vyras nuteisiamas nedidele kalinimo bausme.

Kiek anksčiau, 1945 rugsėjį, Kanados užsienio reikalų ministras Otawoje atvyksta sovietų šifro valdininkas Guzenko ir patiekia šimtą dokumentų, iš kurių aiškėja, kad Sovietija anglosaksų kraštuose išlaiko didžiulį šnipų tinklą. Taigi, jau keletą mėnesių Otawoje, Washingtono ir Londone žinoma, kad atominės bombos paslaptis išduota sovietams. Sovietija netrukus taip pat turės tą baisų ginklą. Tai reiškia, kad atominė bomba ne-

betarnaus amerikinei politikai, kaip gąsdinamoji priemonė prieš bet kokį agresijos bandymą. Bet atsakingieji vyrai Washingtono vis dar tebeslepia tą siaubingą faktą.

Sovietų ir anglų karinė policija patruliuoja Berlyno gatvėse...

Faktas, kad Sovietija iš II Pasaulinio karo sąjungininkų pasivogė atominę bombą, Vakarų sąjungininkams nesukėlė nusivylimo rusais.

Nugalėtoji, sudraskytoji, badojanti Vokietija tapo didžiuliu gincio tarp Sovietijos ir Vakarų sąjungininkų objektu. Vokietija, pagal komunistinį mokslą, yra vartai į pasaulinę revoliuciją. Kas Vokietiją valdo, tas valdo visą Europą, -- yra pareiškęs pats Leninas. O dabar, 1945 metais, sovietai turi didįjį, vienkartinį šansą savo istorijoje:

Jų tankai stovi prie Elbės, Vokietijos sostinė jų rankose. Jie įspraudė savo batą į pasaulinės revoliucijos tarpdurį ir bando visomis priemonėmis klusta, infiltracija, smurtu, grasinimais ir pažadais -- tą tarpdurį galutinai atverti. (Bus daugiau)

KOMUNISTINĖS KINIJOS SKVERBIMASIS Į PIETŲ AMERIKĄ

Maždaug prieš pustrėčių metų Chruščiovas ir Maoceungas bendrame pareiškime oficialiai paskelbė susidomėjimą Lotynų Amerikos tautomis. Nuo to meto Kinija parodė, kad ji ne tik "pa-lydi" Sovietiją, kad jos susidomėjimas Lotynų Amerika yra savarankiškas, ir jis auga pažymėtinu tempu.

Lotynų Amerikoje šiuo metu cirkuliuoja nemažiau 9 laikraščiai ispanų ir anglų kalbomis, kurie skaitytojams žodžiu ir vaizdu aiškina apie greitą Kinijos progresą ir ten viešpataujančios sistemos pranašumą. Šalia minėtos propagandos, juose daug vietos skiriama tokioms problemoms, kurios yra degančios Pietų Amerikos kraštuose: industrializacijai ir žemės ūkio reformai.

Panašios taktikos laikosi ir kinieškas radijas, kuris perduoda 28 valandas per savaitę ispanų kalba ir 14 valandų portugalų kalba Brazilijai. Pastoviai auga ty transliacijų klausytojų skaičius naiviai konstatuoja, kaip rimtai esą, Kinija domisi Lotynų Amerikos kraštais, ir tas susidomėjimas nesąsavaudžiškas, nes Kinija be jokių išskaičiavimų teikianti bičiuliškus, nuoširdžius patarimus. Ką, ar tai ne tikras draugiškumas, kad Kinija tiksliai informuojanti apie Pietų Amerikos būklę, kad ji pataria kovoti prieš ekonominę priklausomybę nuo užsienio, ar nereikia džiaugtis, kad ji uoliai skatinanti kurti "kontinentinį frontą už Kubą" -- už Kubą, kuri taip pavyzdinai kovoja su imperialistinėmis įtakomis?

Kiekvienas žinąs, kad Kinija, nors ir turi komunistinį režimą, bet tik savais reikalais tesirūpinanti, o ne pasauline revoliucija, kuri visada buvo Maskvos reikalas; taigi, ar reikią atmesti nuoširdžiai ištįstą brolišką ranką? -- klausia Pietų Amerikos gyventojas, ir jeigu jis pakviečiamas palaikyti ryšius su tuo egzotišku, nuostabių kraštų, dalyvaujant tam tikslui sukurtoje specialioje organizacijoje, tai jis mielai yra pasirošęs tą kvietimą priimti. Ir taip atsiranda įvairios Pietų Amerikos -- Kinijos grupės, pvz., brazilieškoji Kinijos bičiulių draugija arba Urugvajaus-Kinijos kultūros klubas. Tų organizacijų vadovybė, savaime aišku, yra gerai paruoštų komunistų rankose, jų narius iš dalies sudaro komunistai, iš dalies naivūs žmogeliai, tik Kinijos nesavaudžiški draugiškumu.

Ir kodėl jie neturėtų tuo tikėti, jeigu jie iš jų pačių politikų, ir būtent nekomunistų, profesinių organizacijų vadų, studentų ir prekybinių nuolat girdi, kokiais žavėtiniais šuoliais žengia priekiu tas kraštas, kurio vyriausybė Lotynų Amerikai rodo tokią nuoširdžią draugystę. Kinija nesigali kvietimų aplankyti tą pažangų kraštą. Ne tik komunistams, kurie treniruojami įvairiuose kongresuose ir specialiuose kursuose, bet ir nekomunistams, kurie vienus ar kitur gali turėti įtakos.

Jau savaime aišku, jog pasirūpinama, kad grįžę lankytojai galėtų pasakoti tik palankius įspūdžius. Tai, kas svečiams nepatiko, yra liekanos senųjų laikų, kas patiko -- sukurta naujojo režimo. Taip, pvz., buvo dėstoma vieno Pietų Amerikos krašto parlamento narių delegacijai; jiems grįžus atgal, Kinijos bičiulių draugija pasirūpino, kad jie skaitytų paskaitas; grupė susidėjo iš įvairių partijų atstovų, ji nebuvo įtartina, ir todėl sąmoningai ar nesąmoningai paskleista propaganda naujosios Kinijos naudai padarė didelį įspūdį.

Daug reikšmės Kinija skiria įtakai į Lotynų Amerikos studentiją ir susirūšimui su įvairiomis darbininkų organizacijomis. Jau nuomenė visada yra karšta ir aktyvi, o visa Pietų Amerika persotinta anti-imperializmo ir nacionalizmo šūkais. Universitetai yra itin derlingi laukai politinei propagandai, ir ypač gerai tai žino Maoceungas. Kad šalia to palaikomi pastovūs ryšiai su atskirų kraštų komunistų partijomis, tai jau savaime suprantamas dalykas. Pirmas tiesioginis ryšis buvo užmegstas 1949 metais, kada mek-

sikietis Vicente Lombardo Tole-dano, Lotynų Amerikos darbininkų federacijos šefas, dalyvavo profesinių sąjungų konferencijoje Pekine. Šiandien Kinija užmezgusi tiesioginį kontaktą su visais komunistų centrais Lotynų Amerikoje, ir jos balsas nemažiau reiškia, kaip Maskvos. Praeitų metų pradžioje Maoceungas pasveikino 12 Lotynų Amerikos kraštų delegacijas, kurios buvo atvykusios į Pekiną imti specialių instrukcijų. Partiečių apmokymas šiandien vyksta ne tik Maskvoje: ne vienas Pietų Amerikos komunistas savo žinias apie žemės ūkio reformą arba pagrindinę veiklą yra sėmęs iš kiniešųjų mokytojų.

Tikslai, kurių Kinija siekia Pietų Amerikoje, yra įvairūs. Pirmoje eilėje, be abejo, norima užmegsti diplomatinis santykius. Ligšiol jų dar niekur nesama, ir vienintelė oficiali Kinijos įstaiga Havanoje -- kur gi daugiau! -- yra "Naujosios Kinijos žinių agentūra". Jos agentai veikia visoje Pietų Amerikoje, ir jie toli gražu nesiriboja vien tik žurnalistika.

Toliau, Kinija skatina kovą dėl diktatūrų nuvertimo Lotynų Amerikoje. Prieš diktatūras nusistatę yra demokratiniai kraš-

tai, bet komunistai šiuo atveju turi kitus išskaičiavimus. Tokių diktatūrų šiuo metu esama Paragvajuje, Nikaragvoje ir Dominikos Respublikoje. Visuose trijuose kraštuose sąlygos savaime arba rūpestingų paruošiamųjų darbų pasėkoje yra tokios, kad, diktatūrus nuvertus, gali lengvai atsirasti Kubos stiliaus režimai.

Pagrindinis Pekino tikslas Lotynų Amerikoje yra Jungtinių Amerikos Valstybių izoliavimas, ir jo siekiama visais įmanomais šūkais apie ūkinį ir politinį Pietų Amerikos nepriklausomumą, apie kovą su "jankių imperializmu", apie opoziciją atominiam karui.

Bet Kinija siekia ne vien tik išplėsti komunizmą Pietų Amerikoje. Ji pirmoje eilėje nori sustiprinti savo pozicijas prieš Maskvą tarptautinėje plotmėje ir išeiti iš izoliacijos, įsismelkiant į Jungtines Tautas, ką ligi šiol sėkmingai bloka Jungtinės Amerikos Valstybės su Lotynų Amerikos kraštų pagalba. Kiekviena Pietų Amerikos valstybė, kurią Kinijai pasiseks įtikinti, jog negalima "paprastai ignoruoti" 650 mil. žmonių Pekinui reikš vis aukštesnę pagopą į tą tikslą.

Jūros mėgėjus vasaros atostogas praleisti kviečiame prie ATLANTO, ASBURY PARK, N. J.

P. ir O. LANIŲ VASARNAMYJE

Čia ažuolų apsupto vasarnamio erdviuose kambariuose, už nedidelę kainą, ramiai pailsėsite, pasimaudysite švariausiam paplūdimyje iš visų ATLANTO pakrastyje esančių.

Tik per keletą minučių pėsčiam nuo vasarnamio pasiekiamas vandenynas -- paplūdimys, kino teatrai, bažnyčios, krautuvės, restoranai ir kitos pramogų vietos.

Svečių patogumui galima naudotis virtuvėmis, šaldytuvais, maitintis vietoje. Maudymosi mokestis apmokamos savininkų.

Kambarius siūlome užsisakyti iš anksto:

P. LANYS

515 4th Ave., Asbury Park, N. J.

Tel. PR 6-9783

LIETUVISKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKSČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

MONCRIEF

Visų metų ORO VĖDINIMAS

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

Aplankyk savo kaimynystės Moncrief pardavėją

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

MAISTAS NEPRIDEGS IR NEPERKEPS SU GOLD STAR AWARD ĮSTATYTA GASO PLYTA SU WITH-A-BRAIN DEGINTUVU

Moderni Gold Star Award Built-In Gaso plyta, turinti Burner-with-a-Brain viršaus virimą, taip pat automatiška, kaip ir krosnis. Ji padaro jūsų kiekvieną puodą automatišku. Maistas nedegs, neprieps, nepervirs ir neišgaruos.

ISLYGINTAS KONTROLIAVIMAS! Tik užstatykite norimą temperatūrą. Degintuvas with-a-Brain IŠLAIKO pastovią temperatūrą kol maistas išverda. Išlaiko ji šiltą ir pačiam geriausiam stovyje valgymo metu. Pamatykite gražius Built-In Gaso plytas pas savo Gaso reikmenų prekybininką.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Sibiro tremtinio atsiminimai (33)

A. Valasevičius

NAKTĮ IŠ KOLCHOZO IŠSIVAGIŲ SAVO ŠEIMĄ

I Tūrovą tik 30 km., bet aš grįžtu į Gorodoką ir pasakojau visą tiesą viršininkui.

— Tu daug atsiekei. Jis tikrai negali dėti tokios rezolucijos, kokios prašei. Jis nenori kritikos per partijos

sisukam miegantį vaiką ir tamsioj naktį išvažiuojam iš kaimo. Žmona labai jaudinas, kad vėl nepamatytų ir negrąžintų.

— Čia tikrieji šio krašto gyventojai buvo tungusai,

...Susisukam miegantį vaiką ir tamsioj naktį išvažiuojam iš kaimo. Žmona labai jaudinas, kad vėl nepamatytų ir negrąžintų. Vyt. Raulinaičio iliustracija

posėdžius. Bet aš pradėjau ir davesiu iki galo. Rašyk prieš mane skundą, kad čia dirbi antri metai ir nesinaudoji privilegijomis, kaip kiti darbininkai. Rašyk, kad stataisi namelį ir... Ne, tu nemokėsi... Ir jis pasiūlia savo raštininką, išsitraukęs iš stalčiaus įstatymus ir skundą diktuoja.

Mes įstatymų nežinom. Žinom tik tiek, kad jie yra dveji. Tarybų Sąjungos konstitucija turbūt yra demokratiškiausia pasaulyje, bet ji yra tik laikraščiams, radijui ir užsienio propagandai. O kiti, tai tie, kuriuos dabar skaito viršininkas. Jie ir yra tikrieji, bet jie guli stalčiuose ir mes jų nežinom.

Aš pasirašau ant parašyto skundo.

— Tu turi pervežti savo žmoną su vaikučiu. Uošvių kol kas nejudink. Man labai reikalingas toks specialistas, bet dabar negaliu ir juos pervešim vėliau.

Mano didžiausias noras parsivežti šeimą, bet nežinau kaip.

— Tiesa, tu nieko nežinai. Aš buvau penkis metus kolchozo pirmininku ir viską žinau. Ar daug turi daiktų ir baldų namuose?

— Yra iš karčių lova, bet ji man nereikalinga. Paklojimas, keli puodai ir dar šis tas...

— Ateik rytoj anksti. Aš tau duosiu vežiką su pora arklių. Jis ir parvežs žmoną. Tik žiūrėk, naktį paimk, kad niekas nepamatytų.

Rytoj trečiądienį ir man geriausia važiuoti. Šeštadienio vakare būsim Tūrove. Sekmadienį gal nevarys į darbą ir greit nepastebės, kad nėra.

Ankstį rytą laukiu viršininko, kad tik nepakeistų plano. Bet ne. Su vežiku pasikinkom porą arklių ir išvažiuojam.

Prie Tūrovo atvažiuojam per anksti, tat įvažiavę į mišką šeriam arklius. Sutevoj greit važiuojam per kaimą, esam užsitraukę nuo mūsų sietus ir greit įsukam į mūsų kiemą.

Pamačiusi šeimą išsigastą. Mano, kad mane parvarė komendantas. Visą greit išaiškinu. Žmona paklodėms uždengia langelius, kad nesimatytų šviesos. Pavaišinam vežiką, o mes greit ruošiamės. Raminu uošvius, kad mes jų nepamiršim. Su-

tas jų barzdas. Matyt, jiems primena kur tai paliktas jų šeimas ir vaikus. Ji grįžta pas mamą su pilnom rankutėm pridavanoti cukraus gabaliukų.

Į darbą tik du kilometrai. Vasarą vagonėliais, nutiesę medinius bėgius, vežam rąstus prie upės. Mums vasarą daug sunkiau dirbti, negu žiemą. Musės neleidžia nė kiek apsinuoginti. Mes baltinių nesunešojam, bet jie supuva ant šlapių mūsų nugarų.

Visomis jėgomis statom namelį. Talkina ir kiti tautiečiai. Ir rudenį jis jau su nauju stogu. Jame nėra įkalto nė vienos fabrikinės vinies. Stogo lenčiukės prispaustos su kartėmis, prištomis vytelėmis. Negalima skustis, kad nepadėjo miško pramonė statyti. Gavome nusipirkti krosnims plytų ir stiklo. Kalvis padirbo durims vyrius ir po to šešis vinis jiems prikalti. Čia kalviai dirba medinėmis, specialiai išdegtomis anglimis. Lentų luboms patys prisiskaldėm. Stalius padirbo langų rėmus ir lovą.

Kaip ten nebuvo, bet mes pereinam į savo nuosavą butą. Maža 8 m. kv. virtuvėlė ir 16 m. kv. kambariukas. Įėjimas iš galų. Ir tas pats kaimyno bute.

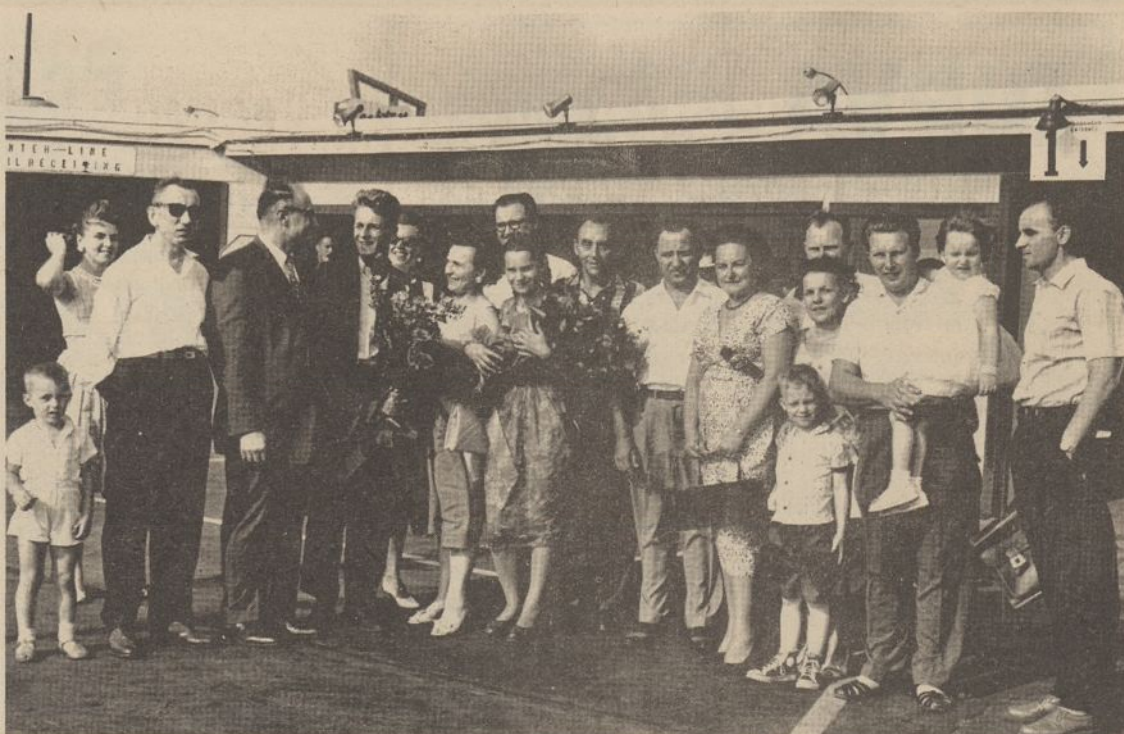
Stalą pasidirbam iš gautų lentų. O kėdžių vietoj prie stalo susiritam iš avalaus medžio nupiautas rastigalius.

Žmona išpuošia kambarį, pakabina net baltas drobines užuolaidas. Mes jau čia gyvenam, pilnoj žodžio prasmė, kaip tikrai kultūringi žmonės.

Atėjusi žiema duoda naujų darbų ir sudaro naujų rūpesčių. Vanduo čia netoli, tik 300 metrų į upelį, bet žiemos šalčiai greit užšaldo prakirstą aketę ir kas rytą iš naujo kertam storą ledo sluoksnį.

Lemputę nusipirkom iš Pakatijevo, bet nėra žibalo, tat deginam pavoju benzinu, parsineštu nuo elektros motoro.

Kitam numerį: Ir mes paminim Stalino mirtį.

Iš Lietuvos atskridusius Rimą ir Virginiją Vaičiūčius, pasitiko ne tik tėvas, bet ir būrys artimųjų. Nuotrauka daryta vos tik išlipus iš lėktuvo. Abu atvykėliai, 1947 m. mirus motinai, užaugo globojami giminių. Lietuvoj dar liko jų serganti 21 m. amžiaus sesuo.

V. Noreikos nuotrauka

HERMANN KESTEN

PULKININKAS KOCK

2

V. Igno vlnjetė

--Vagis yra užsienietis,--kalbėjo jis, reikšmingai šypsodamasis. --Galbūt už jo slepiasi visas gestapas. Vokiečių generalinio štabo rankose šitos maudyklės gali būti nežinia ką pavirsti. Turint tokią kariuomenę...

--Užstatas tūkstantis dolerių, --pasakė teisėjas ir pridėjo: --tai nėra daug.

Rytoj būsiu laisvas, guodžiausi. Parašau Annai, už savaitės gavau atsakymą. Ji mane mylėjusi, kadangi aš ją mokęs pažinti gyvenimo rimtį. O dabar? Joks sužadėtinis nekrečiaus pokštų su svetimu turto. Tačiau ji manęs niekad neužmiršianti.

Telegrafavau savo draugui. Jis jau buvo pilietis ir šiaip puikus žmogus. Su žmonės steigimu esą viskas baigta, rašė jis. Pagal laikraščių pranešimus aš esąs pavogęs milijono vertą išradimą.

Man greitai paaiškėjo, kad tol, kol sėdėsiu už grotų, užstato nesurasiau, o be jo nėra galimybės išeiti. Tada parašiau lagaminėlio savininkui, Jack Fadden, argi žmogus pokšto dėliai turėtų pražūti?

Jis tuojau atsakė. Elektrinių maudyklių jis tuo tarpu atsikąs. Idėja gera, tačiau gamyba perbrangi. Dabar jis dirbąs prie naujo išradimo--vaistų, kurie pašalina plaukus, ir lygiagrečiai esąs išradęs tepalą plaukų slinkimui sulaikyti. Savo skundą jis atšaukė, ir tikėj, kad mano paleidimui nebūsią jokių kliūčių.

Bet paleidimas užsitęsė. Apklausinėjimai dažnėjo. Prieš tai aš tariasi gyvenąs paprastą, modernaus žmogaus gyvenimą. Policija be jokių sunkumų man įrodė, kad klydau. Tardymų metu aš praradau savo vardą, tautybę ir charakterį. Praradau savo garbę, pasitikėjimą savimi ir drąsą. Nuopelnai, kuriais anksčiau didžiavaus, dabar atrodė lyg nusikaltimai. Ir tai, kuomi gyvendamas rėmiausi, šiuo metu

darė mane įtartą. Aš turėjau įrodyti savaime suprantamus dalykus. Pagaliau kiekvieno gyvenimas darosi įtartinas, kai į pradėdi analizuoti.

Keista, aš visuomet maniau, kad mano gyvenimas gali atlaikyti visokius bandymus. Detektyvai buvo gerų norų. Kalbas tebuvo mano gyvenimas. Aš turėjau atrodyti jiems įtartinas, nes ir pats sau pasidariau tokiu. Per anuos tris mėnesius aš įsigijau vagies širdį. Šiandien mano galva pilna nusikaltėlių minčių. Kad būčiau tikru vagim, man tetrūkstą įpročio vogti. Niekas neturėtų apieisti savojo krašto. Ten į visi pažįsta, ir ten į supranta. Bet ką daryti toliam, kuris niekad nėra turėjęs savo krašto, kaip pavyzdžiui aš?

--Ar jūs ne lenkas?--paklausiau.

--Ir policijoje manęs to paties klausė: jūs gimęs Lenkijoje? --Aš senesnis už Lenkijos respubliką, atsakiau jiems tada.

--Tai kur jūs gimęs?

--Odesoje.

--Tai reiškia, jūs rusas?

--Mano motina buvo šveicarė.

--O tėvas?

--Nežinomas.

--Tai jūs šveicaras?

--Mano motina ištėkėjo už vieno austrų profesoriaus, kuris mane įsūnijo.

--Tai tuomet jūs austras?

--Hitleris Austriją prijungė prie Vokietijos.

--Tai jūs vokiečiai.

--Vokiečiai, tarnavęs lenkų kariuomenėje pulkininko laipsniu?

--Na, tai aišku, kad jūs lenkas.

--Aš esu viešai išreiškęs nepasitenkinimą dabartine Lenkijos valdžia. Konsulas manęs nebeprimo. Aš juk ne Lenkijoje gimęs, tai kaip galiu įrodyti, kad mano, lenkų kilmės tėvas mane įsūnijo?

--Kokiais dokumentais jūs į čia atvykote?

--Prancūzišku pasu.

--Tai reikėtų, kad jūs prancūzas?

--Jokiu būdu.

--Tuomet jūs žmogus be pilietybės.

--Aš esu pasaulio pilietis.

--Nekalbėkit nesąmonijų!--sūriko pareigūnas.--Jūs inkriminuojate save. Turite giminių Europoje?

--Nežinau.

--Kaip tai? Kiekvienas pado-rus žmogus žino savo gimines, Motina gyva?

--Nežinau.

--Motinos paskutinioji gyvenamoji vieta?

--Ji tokios visai neturėjo.

--Tai kas ji, valkata?

--Priešingai. Ji buvo areštuota ir laikoma koncentracijos stovykloje netoli Varšuvos.

--Už ką?

--Sako, kad ji tramvajuje garsiai pareiškusi, jog vokiečiai esą irgi tik žmonės.

--Aha. Simpatizavo vokie-

čiams.

--Priešingai. Naciai ją už šitą šmeižtą nubaudė.

--Kaip?

--Taip, kaip sakiau.

--Hm... Reiškia?.. Ar motina jums niekad neparašydavo?

--Ne. Bet šveicarų konsulas Ankaroje suteikė man žinių apie ją.

--Ankaroje?

--Turkijoje. Jis yra mano motinos pusbrolis. Jo sesers vyras tarnauja majoru viename saksų dalinyje, kuris šiuo metu randasi Prancūzijoje. Majoras turi seserėčią, kurios draugės meilužis gestapininkas ir tarnauja Varšuvoje. Šiuo keliu už keturių mėnesių gavau iš savo motinos telegramą.

(Bus daugiau)

KAS DIRVOS NESKAITO
— DAUG NUSTOJA!

Šimtai naujų skaitytojų pradėjo skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasiteiraukit, ar Dirvą skaito jūsų pažįstami ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

KERELIS BROS.
CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

WHEN BUYING
OR SELLING
A HOUSE

Use our Escrow Service
Protect both parties
in the deal

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIOSandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių
modelių

LAKEWOOD 1-4669

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Numatoma, kad nuo šių metų liepos 1 d. dividendai bus pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis • Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Papienas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prezidentinius kandidatus išrinkus

Prezidentiniai kandidatai jau išrinkti. Prieš dvi savaites demokratų konvencijoje, vykusioje Los Angeles, jais išrinkta sen. Kennedy ir sen. Johnson. O dabar, respublikonų konvencijoje, vykstančioj Chicagoje, jais išrinkti dabartinis viceprezidentas Nixon ir Lodge, abu kieti antikomunistai.

Dabar, kada prezidentiniai kandidatai paaiškėję ir abi partijos paskelbė savo programas, reikia laukti karštotos rinkiminės agitacijos. Karštotos todėl, kad demokratų dės visas pastangas respublikonus iš Baltųjų Rūmų išstumti, o respublikonai ne tik turimas pozicijas atlaikyti, bet savo padėtį, ypač atstovų rūmuose ir senate, kur neturi daugumos, pagerinti.

Rinkiminių varžybų vertintojai mano, kad respublikonams ir toliau nepasiseks laimėti atstovų rūmų ir senato daugumos. Esą, respublikonams tesanti galimybė tik Baltuose Rūmuose išsilaikyti.

Mums šiuo atveju, kada prasidės didžiosios lenktynės į Baltuosius Rūmus ir kitas JAV aukštosios valdžios vietas, labai svarbu, kad kandidatuojančieji mūsų tautinių ir valstybinių reikalų neužmirštų ne rinkimų metu, bet išrinkti ir savo rankose sprendimų galią turėdami. O juos geriau neužmiršti, jei dar rinkimų metu jie su mūsų tautos laisvės problemomis bus gerai supažindinti ne rinkiminių pareiškimų padaryti, bet vėliau, laimėjus, realią politiką vedant.

Abejose partijose, demokratų ir respublikonų, parinkus kandidatais, palyginti, jaunus žmones, reikia manyti, kad ir ateities šio krašto vairavimas bus daug jaunesnis, dinamiskesnis, daugiau ambicingas, ginas ne tik pačios JAV garbę, bet šios šalies vadovaujantį pasaulinį vaidmenį kovoję prieš komunistinį įsigalėjimą.

Visi pripažįsta, kad rinkiminių kovų bus lengviau vesti Kennedy ir Johnson. Lengviau todėl, kad jau aštuoneri metai demokratai nebuvo Baltuose Rūmuose, kad gyventojams respublikonai jau žinomi ir tuo pačiu atsibodę. O taip pat norintiems ateiti į valdžią visada lengviau pažadus duoti, ir buvusius valdžioj kritikuoti. O taip pat lengviau ir rinkėjams tikėti, kad tie pažadai bus įgyvendinti.

Respublikonų kandidatams bus daug sunkiau, nes jie bus suvaržyti ką nors prasitarti prieš prezidento Eisenhowerio vestą politiką, nors nujaučiama, kad jie ne visada tai politikai pritarė, o bandė ją gerinti, kiek kitais keliais pasukti. Ir visa tai jiems rinkiminėje kovoj reikės pasakyti ne buvusią politiką nepasitenkinimą reiškiant, bet smagstant gaires, kaip jie didžiulius reikalus ateity numato spręsti. O taip pat dažniau atvejais, ginant bendrą partijos garbę, reikės nemažai ir girti, nors gal ir bus tokių reikalų, kuriuos kitose aplinkybėse negirtų.

Rinkiminių lenktynėms karstėjant, bus pravartu ir mums dažniau apie tai pakalbėti. Pakalbėti ne iš smalsumo, bet kaip labai suinteresuotiems, turintiems didelių savos tautos ir valstybės reikalų. Juk jų išjudinimas, palankaus sprendimo laukimas ir bus tų rankose, kurie lapkričio mėnesio rinkimuose ateis į valdžią.

B. G.

TIK TAIP PAJĖGĖ FAKTUS
ATREMTI

V. Rastenis atspaudė keturius labai įdomius ir faktais paremtus rašinius, kuriuose parodė komunistinio R. Mizaros melus.

Vilnis į Rastenio rašinius tepajėgė tik taip atsakyti:

"Smetonininkas V. Rastenis šokosi kritikuoti draugo R. Mizaros raportus ir raštus apie Tarybų Lietuvą. Daug buizos jis papylė Dirvos skiltyse ir žada dar daugiau papilti.

Patarčiau draugui Rojui nekreipt dėmesio į to nusišpicavusio asmens klaidėjimus. Kasgi su tuo ponpalaiškiu skaitosi, išėmus Railos ir Gaidžiūno...

Juk reikia būti paskutiniu bukapročiu, kad per akis meluoti, jog Lietuva rusinama."

Žinoma, kai nebelieka melams vietos, tada jau nieko kito nebelieka, kaip tik pasikolioti. Bet tokiais koliojimais jau nieko nebeįtikinsi, o savo menkystę tik parodysi.

Duokite daugiau tokių gerų rašinių, kurie nuogai parodytų mizarų ir bimby mulkinimą.

Z. Grinkus,
Greenville

NE K. AMBRAZIEJUS IŠDAVĖ

1960 m. gegužės 11 d. Dirvos Nr. 55 išspausdintas Br. Railos Akimirksnių kronika -- Requiem laisvės kovotojui, kurios ketvirtoji skiltis šitaip pradėta:

"Po pulk. Ambraziejaus nelaimingo žygio į Estiją ir išdavimo, drauge su kitais Vliko nariais Gestapiu 1944 m. gegužės mėnesį pagaliau pavyksta sumti ir J. Deksnį. (Lietuvos vokiečiai ir vienas iš Kauno gestapo budelių, Schweizer, karui pasibaigus, Vokietijoje vienam iš lietuvių pareiškė: "Apie Vliką ir jo sudėtį mes viską puikiai žinome, bet mums svarbiausia buvo... pačiupti Deksnį"...)

Esu liudytojas, kad 1946 m. Vokietijoje plk. lt. Kazys Ambraziejus griežtai atmetė jam darytus priekaištus apie tariamąjį Vliko išdavimą, sakdamas, kad Gestapo agentai, atvykę Estijon su sumti, visus duomenis apie Vliką jau turėjo ir atsivežę po pieryje išdėstytus. Tai patvirtina, anot Br. Railos, ir Lietuvos vokiečias Schweitzeris.

K. Ambraziejus prieš keletą metų yra tragiškai žuvęs Kolumbijoj ir pats nebegali tų kaltinimų atremti.

Mečys Kilna,
Chicago

BLOGAS ŽENKLAS

Komunistinė spauda vis dar graudena, kad Stevensonas nebuvo nominuotas demokratų partijos kandidatu į prezidentus, ir

Kas gi papiktina bent vieną iš tų mažutėlių, kurie tiki į mane, tas vertas, kad asilo sukamų girnyakmuo būtų užnertas jam ant kaklo ir kad jis būtų nuskaudintas jūros gilybėse. (Mato 18, 6)

Kaltinu Br. Railą, kad jis, išleisdamas į pasaulį savo publicistikos rinkinį (tuo tarpu dar tik pirmą tomą, "Tamsiausia prieš aušrą"), bus nusidėjęs "mažutėlių papiktinimu".

Pirmojo pasaulinio karo metu, Ljetuvai esant okupuoti kaizerinės Vokietijos, Lietuvos viešasis visuomeninis gyvenimas buvo nutilęs bent iki vėlyvos 1917 metų vasaros. Tebebuvo tokio amžiaus (11-12), kada visuomeninio gyvenimo dar nepasigendama, ir nepasigendama dėl labai prastos priežasties, -- dėl visiško nežinojimo, kas tai yra. Kitaip sakant, tuo požiūriu, tebebuvo "nepapiktintas mažutėlis".

Vienintelis "šviežias" laikraštis tuomet buvo kada nekada iš miestelio parvežamas Dabarties numeris. Tekdavo tą Dabartį garsiai skaityti susirinkusiems namiškiams ir kaimynams. Iš jų prasitarimų, ypač apie pranešimus iš frontų, net ir man jau buvo žinoma, kad tas lietuviškai parašytas laikraštis yra vokiečių. Atmintį iš tenai (paraidžiui!) išliko tik du "labai keisti" vardai -- Asquith ir Lloyd George. Tai to meto anglų politikai, kuriuos vokiečiai net ir per Dabartį nuolat kritikuodavo, pašiepavo ir net žemindavo.

Ir štai, toje aplinkoje, pasitaikė po ranka tokį dalyką, kaip Šaltinio (prieš karą Seimuose ėjusio savitraščio) 1914 metų komplektas, Lietuvių Laikraščio (spaudos draudimą panaikinus pirmo, Petrapily leisto, lietuviško laikraščio) komplektas, nemaži pluoštai Vilniaus žinių, Vilties, Vadovo (specialiai kunigams leisto žurnalo) kokių metų ar daugiau rinkinys, kur "kažkoks Meškus" nuolat rovēsi su "kažkokiais tipais" iš Vilties, ir visa eilė knygų, kurių tarpe speciali knyga -- reportažas apie vyskupo Karevičiaus ingresą Kaune, kur plačiai atsispindėjo ano meto lietuvių-lenkų kovų vaizdai ir lietuvių triumfas dėl naujo vyskupo laikysenos.

Visa tai gana plačiai atskleidė paveikslą to lietuviško visuomeninio gyvenimo, kuro buvo vykęs nuo spaudos atgavimo ir net prieš tai. Paveikslas sudomino, o kai lietuviškas visuomeninis gyvenimas ėmė atgyti, kai atsirado tikrai savas lietuviškas laikraštis (Lietuvos Aidas, Vilniuje), kai pasklidę kalbos apie Lietuvos nepriklausomybę, tas paveikslas susiliejo su aktualija, naujieji įvykiai tapo nuoseklus tęsinys tarytum matytos, tarytum pergyventos artimos praeities, ir... "mažutėlis tapo papiktintas": nejuokiomis susigundė domėtis visuomeniniu gyvenimu ir į jį nertis, pasitaikius pirmutinei progai.

"Normalių žmonių" akyse, tai yra, akyse tų, kurie iš principo nesikiša į "politinius nešvarumus", kurie visada yra "aukščiau partijų", kurie kilniai šalinasi nuo "spaudos rietenų ir melų", posūkis į visuomeninį gyvenimą, ypač į publicistiką, yra maždaug toks pat nuslydimas nuo "padoraus kelio", kaip, sakysim, snobiškų aristokratų šeimos akys dukters išėjimas į aktorės ar balerinos. O juk jaunos mergaitės ar vaikinai paprastai užsideda veržtis scenon tik pri-

net į viceprezidentus. Esą, jis buvęs įtakingiausias, bet rinkiminė mašina buvusi užtaisyta doleriais ir laimėjo milijonierius Kennedy.

Iš to graudumo atrodo, lyg Stevensonas nebūtų taip pat milijonierius, lyg jam Kennedy nenumatęs atsakingos vietos. Mums atrodo, kad numatyta valstybės sekretoriaus ar JT atstovo vieta yra taip pat labai didelis pažadas, kovoję prieš komunistinį įsigalėjimą labai pavojingas. O ypač, jei komunistai lieja ašaras, tai kurioje nors vietoje tikrai negerai ir pavojinga.

Kaz. Pranulis,
Chicago

Pagunda jaunimui

V. Rastenis

sižiūrėję scenos herojų, jų pavyzdžio sugundyti, užkrest, atseit, "papiktinti"...

Įtariu, kad Br. Railos pradėtasis viešumon leisti publicistikos rinkinys irgi "papiktins" tą ar kitą "nekalną mažutėlį", -- lietuviu tebesijaučiantį į gyvenimą ateinančios ar dar ir žymiai vėliau ateinančios kartos studentą ar studentę, vaikną ar merginą. Įtariu, kad tas rinkinys savo pavyzdžiu tą ar kitą sugundys nertis lietuviškan visuomeninį gyvenimą, sugundys rašyti, stebėti, vertinti ir svarstyti jo problemas, siūlyti sprendimus, smerkti ar pašiepti to nusipelnančius reiškinis, maištauti prieš nuosmūkus ir menkybes, klupti ir klysti, susilaikyti aibės pelnytų ir dar daugiau nepelnytų nesmagumų ir netekti... ramaus bei sotaus gyvenimo.

Br. Railos rinkinys yra daug parankesnis ir nepalyginti stipriau pagundiškas, negu tie pirma minėtieji senų laikraščių komplektai. Jis bus intriguojąs ir patrauklus pavyzdys tūlam visuomeniškai žvaliam, arba, jei norite, tai net ir visuomeniškai žaliau jaunuoliui, tūlam iš tų tikrų visuomeninių "mažutėlių". Tai bus pagunda, kuri gali pasirodyti beesanti veiksmingesnė už daugelį viliojančių medžiaginių gėrybių.

Nereikia panikos. Jaunimo masė nebus sugundyta. Jo didžiama tų knygų nepastebės, arba ir pastebėjusi nesusidomės. Bet bent vienas, o gal du, o gal trys jaunuoliai, gal šiame, o gal nuo šių dienų kitame ar trečiame dešimtmetyje bus "pradžudyti". Kažkas dar susirgs ta visuomeninės publicistikos liga, drums mūsų tautiečių ramybę, ir to kaltininkas bus Br. Raila, parūpinęs užkrečiamą spalvingos ir

Žurnalistas Bronys Raila peržiūri savo straipsnių korektūras...
D. Čibo nuotrauka

TAMSAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ

Tokia antraštė mūsų Dirvos skaitytojams gerai pažįstama jos nuolatinis bendradarbis žurnalistas Bronys Raila neseniai paruošė ir išleido savo rinktinį publicistinių rašinių knygą. Ofsetu atspaudė dail. V. Vijeiko spaustuve Chicagoje. Viršelį dailininkės Ritos Žukaitės. Tai stora 448 puslapių knyga, turinti kiek iliustracijų ir, šalia straipsnių, net keletą satyrinių eilėraščių. Kaina 5 doleriai.

Knygos platinimas per lietuviškus knygynus ir kitus lietuvių spaudos platintojus pavestas žinomam lietuvių knygų prekybininkui ir leidėjui J. Karveliui, 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Jei kur lietuvių kolonijose knyga nebūtų galima įsigyti kitais būdais, galima ją tiesiai užsisakyti iš J. Karvelio knygyno Chicagoje, prisiunčiant čekį ar money orderį, išrašytą J. Karvelio vardu.

"Tamsiausia prieš aušrą" yra pirmoji politinių raštų tomo dalis, liečianti įvairias pokarines lietuvių tautos likimo temas, ypač mūsų tautinės rezistencijos problemas, naujų kelių ieškojimus, tarpusavio ginčus, polemikas, tamsiuosius ir šviesiuosius mūsų laisvės kovų atšvaitus. Knyga sudaryta iš perredaguotų tals klausimais atskirų straipsnių, parašyta įprastiniu gyvu, karštu, jautriu, vietomis aštriai satyriniu stiliumi. Mūsų skaitytojai, kurie dabar dažnai sėka B. Railos "Akimirksnių kronikas" Dirvoje, nereikalingi atskiros rekomendacijos apie autorių. Atostogų metu ši knyga suteiks kiekvienam reto malonumo, o daug kam gal ir nervų paerzinimo, gilesnio susimąstymo ir susirūpinimo mūsų tautos reikalais. Bronys Raila priklausio prie tų mūsų iškilesnių žurnalistų, kuris turi nemažą karštų savo gerbėjų, bet gal dar daugiau karštų priešių. O tai dėl to, kad daugelį mūsų gyvenimo klausimų jis kelia nuogiogintai, drąsiai, aštriai, spalvingai, satyriškai ir pareiškia mintis, dėl kurių vyksta nuolatiniai ginčai, ir tos mintys visada yra naujo ieškojimas, seno kritikuojamas ir atmetimas.

Norintiems šią knygą užsisakyti, čia pridedame kuponą, kurį lieka tik užpildyti, pridėti 5 dolerių čekį ir pasiųsti J. Karveliui knygynui. Knygą jūs gausite tiesiai į namus.

MR. J. KARVELIS, 3322 SO. HALSTED ST.
CHICAGO 8, ILL.

Prašau man išsiųsti B. Railos knygą "Tamsiausia prieš aušrą". Čia pridedu čekį (ar money orderį) \$5,00 sumai.

(Vardas, pavardė)

(Pilnas adresas: numeris, gatvė, miestas, pašto zona, steltas).

dauglašalės lietuviškos publicistikos pavyzdį. Už tai jam jau dabar ne viena, o visą virtingą "girnų akmenų" nersime ant kaklo ir skandinsime jį mūsų visuomenės nuomonių jūros gilybėse...

*

Visuomeninės publicistikos rinkiniai mūsų literatūroje didelė retenybė. Pats B. Raila pamini, kad tarp kitų pagundų jam tokį savo straipsnių rinkinį sudaryti buvęs ir V. Kudirkos Tėvynės Varpų pavyzdys. Tas prastarimas lyg saktų, jog daugiau tokios rūšies rinkinių mūsų literatūroje gal nei nebuvo. Tačiau neturėtų būti praleistas bent jau dar vienas, apimtimi ir už Tėvynės Varpus didesnis A. Smetonos straipsnių rinkinys (keturi tomai), papildytas dar viešų kalbų tomu.

B. Railos rinkinys, jei planas bus įvykdytas, bus turbūt didžiausios apimties ne tik žodžių ar spaudos ženklų skaičiumi, bet taip pat ir temų įvairumu. Kaip Dirvos skaitytojai jau žino, B. Railos rašymo stilius ir metodas yra gerokai skirtingas anuo abiejų paminėtų autorių. Kiek anieku, ypač Smetona, taupūs žodžių ir aiškinimų bei motyvavimų požiūriais tiek B. Raila dosnus įvairybę stiliaus prašmatnumų, smulkmeniškų temų "iščiupinėjimų" ir kuo nors būdingų, intriguojančių ar palinksminančių šalutinių, paprastai pritingkančių, nors ir nebūtinai reikalingų priedėlių. Todėl visame 444 tų puslapių tome yra tik 34 straipsniai, taigi vidutiniškai apie 13 puslapių straipsnis. Atrodo, kad knygą gal geriau ne iš karto skaityti, o po vieną temą, ją paskui vieną kitą dieną "pavirškinant".

Gretinant šį naują lietuviškos publicistikos rinkinį su tais kitais dviem didžiais rinkiniais, būtina pastebėti, kad visi trys rinkiniai vienas nuo kito skiriasi ne autorių asmenybių skirtingumais, bet ir laikų bei aplinkybėmis, kuriose jie rašė. Dabartinis autorius yra meste išmestas į tarptautinio gyvenimo sūkurius, kurie blaško ne tik jį, bet ir visą tą lietuviškojo visuomeninio gyvenimo dalį, autoriui šiuo metu vienintelę tepasiekiamą. Tie tarptautiniai sūkuriai, nežinodami autorių ir dalyką, apie kurį jis kalba, po tolimus nuo Lietuvos horizontus, atitinkamai atsiliepia ir temų ir jų nagrinėjimo bei sprendimo pobūdžiu. Todėl šiuose straipsniuose neišvengiamai yra daug daugiau "plačiojo pasaulio", daug daugiau "Vakarų", negu A. Smetonos ar V. Kudirkos publicistikoje. Dabarties publicistas yra priverstas ne tik iš savo namų stebėti, kas dedasi pasaulyje ir atrinkinėti, kas mums tinka ir kas ne, kas sekina ir kas ne. Dabarties publicistas, kad ir lietuvis, kad ir tolimas nuo visokių galybių, esti neišvengiamai išprovokuojamas pasakyti ir apie pasaulinio masto problemas, pareikšti savus tų problemų sprendimus.

Įdomu, be galo įdomu būtų patirti, ką galvos kas nors, sakysim, 1983 metais skaitydamas 1953 metais parašytą straipsnį "Vakarai ir pavertę tautų išlaisvinimas" (48 psl.), ypač to straipsnio dvyliką išvadų. Jau dabar, po septynerių metų yra pagrindo plaukštelti delnais iš nustebimo, kaip septynerimetai dar nesuniekinę nei vienos iš tų išvadų, kaip jos visos dar ir šiandien tebėra teisingos!

Bijau čia pasirodyti besakęs pataikūnišką komplimentą, bet sunku nepripažinti, kad štai lietuvis laikraštiniškas (Los Angeles žmonės darbininkas) bus lyg ir giliau supratus eilę pasaulinio masto problemų, sveikesnių nurodęs joms sprendimų, negu dideli didelių valstybių vyrai... Tiesa, tatai buvo ir yra daugelio lietuvių ir kitų mūsų likimo bendrininkų nuomonė. B. Raila tik tuo nusipelnė, kad turėjo energijos ir mokėjimo tą nuomonę išsamiai ir ryškiai išdėstyti. Ir vistiek, kaip benukryptų politinių problemų faktišką sprendimą, ta dvylika išvadų ir po dešimties, ir trisdešimties ir po daug daugiau metų labai daug ką pasakys to meto jaunam lietuviui, besidairančiam tiesos apie šių dienų lietuvių gyvenimą ir mintis. Šalia tiesos, jis ras ir įkvėpimo.

(Nukelta į 6 psl.)

Žalgirio mūšis (4)

LIETUVA — ORDINO BUITIES IR VEIKLOS PRASMĖ

Jokia kita valstybė bei politinė organizacija nesilaikė tokios įvairios interpretacijos bei vertinimo, kaip Vokiečių Ordinas. Jo istorijoje atsispindėjo istoriografinės kryptys, kurios savo keliu buvo apsprendžiamos tam tikrų laiko dvasinių srovių. Pav., pirmo žymesnio Ordino istoriko A. Kotzebue veikale (Preussens aeltere Geschichte) ryškėja racionalistinė, sakysim, volteriška pažiūra į kryžiuočius, kada autorius juos vaizduoja tamsuoliais, plėšikais, be tauresnių idealų žmonėmis. Autoriui jie buvo tamsiųjų viduramžių pavyzdinčiausi eksponentai.

Kitokių nusiteikimų ėmėsi tirti kryžiuočių praeitį J. Voigtas, jau romantinės srovės pagautas istorikas. Šis, iš Tiuringijos kilęs istorikas, išsimokslinęs romantinėje Liudeno mokykloje, atvykęs į Karaliaučių, tuojau ėmėsi tirti Ordino praeitį pirmiausia Kotzebue, — jo nuomone, kreivų išveidžijimų paskatintas. Daugely vietų jį kritikuoja, parašė 9 tomų veikala, Geschichte Preussens (iki 1525). Veikalas yra tik pionieriško pobūdžio, nes paremtas išimtinai Karaliaučiaus archyvine medžiaga. Dėstymas, gali sakyti, yra smulkus dokumentų ar kronikų referavimas. Autorius stengiasi būti bešališkas įvykių dėstytojas. Pagal romantinę mokyklą, Voigtas vaizduoja Ordiną buvus viduramžių religinės ideologijos eksponentą ir turėjus kilniuosius tikslus — skleistį krikščionybę. Vietomis prasikiša ir nacionalistinė, vokiečių romantikams būdinga ideologija, kai jis kalba apie Ordino santykius su lietuviais ar lenkais.

Gyvenamojo laiko politinė kryptis ryški garsaus prūsų istoriko H. Treitschke's veikaliuke: Das Ordensland Preussen. Jis parašytas tais metais, kada Bismarkas tapo Prūsijos kancleriu (1862) ir kada Prūsijai jau šmėkšojo paskirtis tapti tautinės, suvienytos Vokietijos vadovu. Tada Treitschke, nepaprastai žodingas rašytojas, didysis žodžio menininkas, dideliu entuziazmu pavaizdavo Ordino istoriją, lyg rodydamas jį buvus Prūsijos pirmavaizdžiu. Autorius priskyrė Ordinui vokietybės misiją rytuose, kultūriškai žemesniųjų slavų tarpe. Tad jį vertusieji į anglų kalbą jau paskutiniaisiais metais (1941), visai teisingai suvokė jo dvasią, kai jam davė "Origin of Prussia" vardą.

Lenkuose ir Lietuvoje Ordinas laikytas kažkokiu baubu, kuris stengėsi abi tautas praryti. Tai rodo, kad H. Sienkievičiaus romanas "Kryžiuočiai", turėjęs pasisekimą lietuviuose ir dar dabar peršamas skaitytojams. Mūsų Maironio poezijoje taip pat gražiai atsispindi romantikų puoselėta neigiama pažiūra į "kryžiuočius piktus", su kuriais lietuviai per amžius turėjo dėl laisvės kovoti.

Panašią pažiūrą į kryžiuočius randame S. Daukanto Lietuvos istorijoje, kurias jis rašė būdamas didelė A. Kotzebue įtakoj. Jis racionalistinė pragmatinė istorija lėmė mūsų Daukanto kryptį, ypač pažiūrą į Ordiną.

Ordino esmę tegalime suprasti vien žiūrėdami į jį iš jo gyvenamojo laiko aplinkos. Taip pažiūrėję į jį ir jaunas, (1932) miręs vokiečių istorikas E. Casper, kuris trumpai buvęs Karaliau-

čiaus profesorium, paskelbė dvi studijas apie Ordiną. Vienoj jų, pavadintoj "Vom Wesen des Deutschen Ordensstaates", jis gražiai įrodinėjo Ordiną buvus tipiską viduramžių vienuolišką organizaciją. Be to, kryžiuočiai buvo dar riteriai, turį tikslą kovoti su pagonimis, kad juos įjungtų į krikščionišką bendruomenę. Tuo būdu, kryžiuočiai turėjo misinius tikslus Pabaltijy ir šie tikslai jiems pripažinti imperatorių, popiežių ir šių nuolatos laiminami. Jie vadinami "Kristaus kumščiai" (pugiles Christi), "Izraeliaus namų mūrai" (murus pro domo Israel) ir kitais gražiais epitetais. Tačiau iš to negalima išvesti popiežių buvus "lietuvių tautos priešais", kaip darė P. Pakarklis ir jo tipo istorikai. Popiežių, kaip ir kiekvieno asmens ar bendruomenės elgesį, apsprendė gyvenamasis laikas, tarantis, istorija, kuriai žmonija visais laikais buvo ir lieka palenkta.

Iš Ordino, tos vienuoliškos-kariškos organizacijos esmės, išplaukia ir jo misijos pobūdis: ji tegalėjo būti tik kardu varoma. Šiuo atveju jis veikė taip, kaip pradžioje veikė saracėnuose, ar kaip elgėsi jo rūšies ordinai Ispanijoje. Jiems visiems svetima buvo taiki misija, kokią varė, pav., pranciškonai ir dominikonai. Kariškų ordinų tikslas buvo: pirma užkariauti pagonis ir paskui, juos krikštijant, įjungti į krikščionišką bendruomenę. Su šiuo tikslu esmingai sijo jo buities prasmė, atseit, pagonių buvimas teisingo jo egzistencija. Tad pagoniškoji Lietuva įprasmino Ordino buiti ir jai tapus krikščioniška — jo misinis vienuoliškas pobūdis neteko prasmės.

Tačiau Ordinas buvo ne vien vienuoliška riteriška organizacija. Jis buvo dar valstybės su visais anų laikų valstybiniais ypatumais. Jis buvo viena tipiskų bažnytinųjų valstybių, kokių viduramžiai nemaža turėjo. Šalia žinomiausios popiežių valstybės, buvo dar vyskupų, arkivyskupų ir vienuolynų valstybės. Turėję valstybes hierarchai politikavo, kaip ir pasauliniai valdovai ir siekė politinių tikslų šiųjų pavyzdžių.

Ordino valstybė savo centralizuota administracija, pavyzdinčiai tvarkomu ūkiu ir aukštu ekonominiu lygiu, toli pralenkė daugelį savo laiko valstybių. Ji garsėjo turtais ir traukė samdinius kovai su pagonimis. 1364 m. Ordiną aplankęs prancūzų diplomatas ir keliauninkas

Pilypas de Mezieres rašė: "Jie yra turtingi žemiškomis gėrybėmis ir patys nežino, kiek jie ko turi".

Tas pats de Mezieres gražiai nusakė kryžiuočių dviylpumą, kai jis panegiriškai rašė: "Gėrimu ir valgymu, apavu ir apdaru, apsiginklavimu ir jote, jie yra lygūs; jie keliasi kas naktį rytinei maldai. Pilyse ir konventuose jie gyvena kaip vienuoliai. Bet kai jie joja prieš tikėjimo priešus, apsiginklavę kryžiaus vėliava, kiekvienas jų panėsi į kunigaikštį".

Tad kryžiuočiai buvo iš vienos pusės vienuoliai, iš kitos — kunigaikščiai, tariant, prilygo pasauliniams galiūnams.

Ordino politika Lenkijos atžvilgiu jau buvo politinių tikslų diktuojama ir neturėjo nieko bendra su misija. Tuo būdu, santykiuose su Lietuva, Ordinas dėjos pirmoj eilėj vienuoliška-riteriška organizacija, o santykius su Lenkija — valstyvine politine.

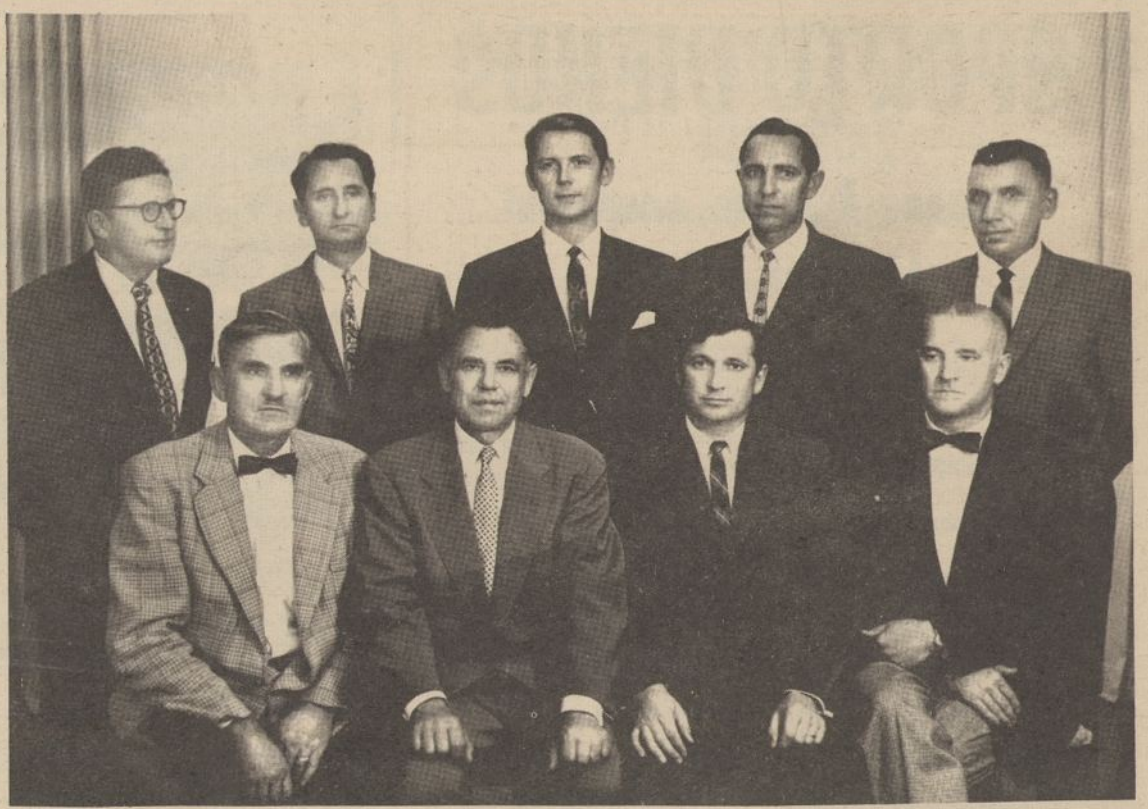
Laikydamas Lietuvą savo misijos tikslu ir gyvenamas viltimi ją kada užkariauti ir pakrikštyti, Ordinas nelinko leisti kam kitam bandyti krikštyti lietuvių. Iš to suprantama, kodėl jis ignoravo Lietuvos krikštą 1387 ir net Jogailos pasikrikštijimą garsino apgaule esant. Iš tikrųjų, Lietuvos krikštą sukrėtė Ordino egzistencijos pamatus ir žalgirio smūgis juos baigtinai išardė. Veltui jis bandė dar pademonstruoti savo misines užmačias Pabaltijy Konstancos bažnytiniam susirinkime; jis nesusilaikė iš bažnytinio atstovų besąlyginio pritarimo.

Po žalgirio Ordinas daugiau virto valstybine bendruomene ir jo riteriškas tapo tikras anachronizmas. Neveltui jo d. magistras Albrechtas (mūsų šv. Kazimiero pusbrolis), pirmas vokiečių kunigaikščių, išgirdo Liuterio skelbiamą mokslą ir prisijungė prie jo herezijos (1525). Tuo jis nusikratė vienuolišką atgyveną ir pasidarė tuo, kuo jis faktinai buvo — pasauliniu valdovu, hercogu, o jo valstybė — hercogystė.

Kitame numeryje: Žemaičiai tarp Ordino ir Lietuvos.

* IRANO ir Jungtinės Arabų Respublikos santykiai dar labiau pašljo, kai Irano vyriausybė sakė per 24 valandas išsikraustyti Kairo pasiuntinių. Irano vyriausybės nutarimas buvo padarytas po to, kai Nasseris išvyjo Irano pasiuntinį iš Kairo ir savo kalboje puolė Irano šachą už Izraelio pripažinimą de facto.

J. Jakštas

Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos valdyba, suorganizavusi Lietuvos paviljoną tarptautinėje prekybos ir pramonės parodoje Chicagoje. Pirmoj eilėj sėdi (iš kairės): J. Bertašius, A. Gintneris, pirm. J. Jasaitis, J. Ignatonis. Stovi: Pr. Šulas, J. Vaičiūnas, D. Bielskus, F. Valinskas ir St. Šiaučiušas.

V. Noreikos nuotrauka

Taip mes organizavome Lietuvos paviljoną (2)

Alb. Valentinas

FORMOZOS RIKŠOS VEŽIOJO LIETUVIŠKĄ PROPAGANDĄ CHICAGOS PARODOJE...

Šeštadienis. Netoli dvylakta valanda. Kai bus lygiai dvylakta — oficialiai atidarys Tarptautinę prekybos ir pramonės parodą Chicagoje. It upė be pradžių ir pabaigos, svietas tiltu teka į parodos patalpas. Didžiulis karinis orkestras trenkia maršus. Japonai leidžia į padanges milijonus balionus su savo žūkliais, kurių amerikiečiai negali perskaityti... Judėjimas neapsakomas. Ir mestrys slenkame mašinoje parodos link neapmatomoje automobilių eilėje. LB Chicago apygardos vyriausias bosas Jonas Jasaitis vis kalba savo "propagandos ministeriu" Jonui Vaičiūnui, vairuojančiam mašiną:

--Jonai, kad tik rasi menkiausią progą, pasuk kur ir stabtelk. Mums svarbu čia artikuliuoti savo krovinį... Iš parkinimų aikštės juk neatvilsime.

Bet stabtelti ir išmesti krovinį -- progos nebuvo. Daugybė policijos neduoda sustoti nė akimirkai: tik rodo rankomis, moja pirštais, vadinančiomis aikštės. Ir taip mes vėl su savo kroviniu atsidūrėme gerą pusmyle nuo parodos vartų. O tas mūsų krovinytis -- sunkios dėžės su propagandiniu parodai leidiniu "Lithuania".

--Kągi vyrai, neškime, vilkime pamažėl, pailsėdami... -- šypsodamasis sako Jasaitis.

Visi jau žino, ką reiškia šitas nešimas... Ne pirmą kartą. Suvilktas jau 50,000 katalogų ir ne viena dėžė su "Lithuania". Pusė milijono iki parodos durų ir dar pusė milijono iki mūsų paviljono... Kai padėdi dėžė -- nebejauti rankų. O jokiais nuosavais vežimėliais vežti negalima -- kažkokia vėl "unija" draudžia. Nėnori nešti -- pašauk umijistus ir nuveš. Bet sumokėsi keliasde-

šimts dolerių. O kas duoda pinigėlio... O tų visokių "unijų" čia knibždėte knibžda. Beveik nuogriovė ir mūsų paviljoną. Ateina kažkokie tipeliai ir sako:

--Jūs ne umijistai, tai jums nevalna čia nieko meistravoti. Visus paviljonus stato tik mūsų umijistai... Kitaip viską tuoj nugriauuname...

Buvo išsiaiškinta, kad visas yra padaryta kitur, o sumontuoti turima teisė ir be "umijistų".

Tipeliai nuselino sau. Kai Jonas Kelečius pašė paviljono pavadinimą "Lithuania", jį tuoj apsupo kažkokie žmogėnai, tempia žemyn ir rėkia: ar tu umijistas? Kiti vėl pareikalavo už elektros prijungimą 600 dolerių... Ačiū Dievi, visais buvo laimingai atsikratyta...

Tai mes tempėme tas dėžes su propaganda. Sunkios. Paeini kelioliką žingsnių -- ir dėžės pavėjos sprūsta iš rankų... Orkestrai griežia maršus trimitai gaudžia, o aplink svieto skruzdėlynas. Tik štai paežerėje pasigirdo baisūs trenksmai ir ugnis. Rodos, šaudė priešlėktuvinė artilerija. Pa-

NAUJAS MARGUTIS

Liepos mėnesio MARGUTIS atnešė skaitytojams daug įvairumo. Jo viršelis papuoštas dr. Stepono Biežio atvaizdu, pagerbiant jį už 25 metų bendradarbiavimą Margutyje. Ta proga daktarui Biežiui ir poniai paskirta gera Margučio puslapių dalis.

Šiame Margučio numery rasite: 1, 25 metai Margutis su dr. St. Biežiu, 2, Biežis -- plati ir šakota asmenybė, 3, Pasikalbėjimas su dr. Biežiu, 4, Kryžiuočių galybės sutriuškinimas, 5, Didžioji Lietuvos scenos moteris, 6, Ar erelis tinka būti Amerikos valstybinio ženklu, 7, Baisai be cenzūros, 8, Dažniau klausiu -- mažiau klysi, 9, Lenkų sąmokslas Lietuvoje, 10, Sveikatos neturėsi -- laimės neregėsi, 11, Gandrai liaudies kūryboje, 12, Važiuijam į aukso šalį, 13, Smagenų paradas, 14, Vagis (novelė), 15, Iš abiejų širdies pusių, 16, Gudų giroje paklaidžiojus, 17, Lietuvių darbai ir vardai, 18, Pabirós, 19, Dienų varpai ir kitokių įvairių bei minčių ir vaizdų.

Norėdami susipažinti su Margučiu, praneškite savo adresą ir gausite numerį susipažinimui. Margučio prenumerata metams tik \$ 5.00. Užsisakę Margutį metams, galite gauti nemokamai Lietuvos Prez. A. Smetonos atsiminimus. Margučio adresas 6755 S. Western Ave. -- Chicago 36, Ill.

Margutis eina jau 32 metai. Jis įsteigtas komp. A. Vanagaičio.

V.A.

dangėje pasigirsta sproginiai, žybjiojimai ir debesų dūmų. Ir štai ūmai iš tų debesų pasirodo tūkstančiai nedidelių parašiutų su plazdenančiomis vėliavomis tų 23 parodoje dalyvaujančių tautų. Ir mūsų trispalvės didingai leidžiasi iš dangių... Vėjas pučia nuo Michigan ežero ir neša jas į didįjį miestą. Iš karto mūsų dėžės pasidaro daug lengvesnės...

Visur policija, policija, Prišoka du ir klausia:

--Ką jūs čia nešate, bombas?

--Kai kam dar baisiau, negu bombos... -- paaiškina "propagandos ministeris" Jonas Vaičiūnas.

Prieina jaunas policijos karininkas ir, pamatęs ant mūsų krūtininių "bedžius", jog esame Lietuvos konsulato įgalioti, linksmai lietuviškai paklausia:

--Vyručiai, ką taip sunkiai nešate?

Mes jam parodome knygutę "Lithuania". Policija plačiai praveria ir palaiko duris, kol mes praeiname į parodą...

Parodoje jau žmonių skruzdėlynas, ir mes jau nebeturime jokios galimybės su savo dėžėmis pasiekti mūsų paviljoną. Kas dabar daryti? Pasidėjome dėžes ant suolo. Bet Jasaitis nebūtų, žinoma, Chicago bendruomenininkų prezidentas, jei neturėtų galvoje smegenų.

--Vyrai, važiuosime rikšomis...

Sumanymas dieviškas. Suvaadiname, kad mūsų paketai labai lengvi ir važiuojame... Neilgai pavažiavus, rikšos atsiskukė žiūri kas čia yra: vyrai ne tokie stambūs, o taip sunkiai traukia... Ir taip Formozos rikšos vežiojo lietuvišką propagandą Chicago parodoje...

(Bus daugiau)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24**

Bajoro Miknos Riestaragio nuotyčiai

SPORTO DIENOS

Stepono Dariaus nuopelnai Lietuvos sportui

Mūsų išeivijos lietuviškasis prieauglis suklia sugeba tiksliau išvardinti didžiuosius Lietuvai nusipelnusius asmenis. Tačiau tenka pasakyti, kad Dariaus ir Girėno vardai mūsų prieaugliui kartais žinomi.

STEPONAS DARIUS Lietuvos karinės aviacijos karininko uniformoje.

Štai, prieš keletą metų, vienoje lituanistinėje mokykloje mokiniams buvo pateiktas klausimų lapas. Vienas iš klausimų buvo, kas yra Darius ir Girėnas? Vienas iš mokinių atsakė: Lietuvos kunigaikščiai.

Šiame straipsnyje bus kalbama tik apie vieną iš tų "kunigaikščių". Apie kapitoną Steponą Darių ir jo nuopelnus Lietuvos sportui. Ruošiant straipsnį naudojau Petro Jurgėlos knygą "Sparnuoti lietuviai Darius ir Girėnas" ir Clevelande gyvenančio St. Dariaus bendradarbio, lietuvių sporto veterano Vinco Bartuškos pasakojimą.

St. Darius gimė Chicagoje. Sportuoti pradėjo būdamas 15 m. amžiaus. Lankydams mokyklą žaidė futbolą, krepšinį, boksavosi ir reikišė lengvojoje atletikoje.

St. Darius pirmą kartą Lietuvą išvydo 1920 m. Atvykęs į Lietuvą savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Netrukus jis įsijungė ir į sportinį veikimą. Būdamas kariuomenės eilėse dalyvavo rengiamose lengvosios atletikos varžybose, boksavosi ir žaidė ledo rutulio bei futbolo komandose. Priklausė LFLS (Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjungai).

LFLS futbolo komandoje St. Darius buvo nepamainomas vartininkas ir visą eilę kartų Lietuvos rinktinės sudėtyje pasirodė tarptautiniuose susitikimuose. Jo sportiniai sugebėjimai buvo dažnai atžymimi tuometinėje Lietuvos spaudoje.

Besikuriančioje Lietuvoje visa sportinė veikla buvo gana ap-

verktinoje padėtyje. Trūko sportinių įrankių, patalpų, aprangos ir, svarbiausia, sportinių žinių. St. Darius, matydamas šias spragas, pasižventusiais įsijungė į organizacinį darbą. Žinių ir gerų norų jam netrūko. Pradžioje St. Darius veikė Kariuomenės Sporto Draugijoje. Šioje draugijoje buvo išrinktas į centro valdybą. Kiek vėliau, 1922 m. St. Darius išrenkamas LFLS pirmininku. Vadovaudamas šiai sportinei sąjungai ją labai išpopuliarino ir išugdė. Jam pirmininkaujant LFLS turėjo įvairios Lietuvos vietose 17 skyrių.

Tuo metu Lietuvoje nebuvo jokios tinkamai įrengtos sporto aikštės-stadiono. Darbo ėmėsi St. Darius. Po didelių pastangų ir tūkstintinių asmeniškių išlaidų jis Kaune įrengė pirmąjį stadioną.

Stadiono įrengimui buvo būtinios lėšos. Štai ištrauka iš St. Dariaus parengto laiško, kuris buvo išsiuntinėtai įvairioms organizacijoms:

"Tiktai per sporto stadionus Lietuva gali palaikyti sportą; tiktai per sportą gali gauti sveikų kūnų ir protu Tėvynės darbininkų, ir tiktai tie darbininkai gali pakelti tautos kultūrą, gerovę ir atnešti tautai laimę. Sportas, be abejonės, labiausiai garantuos Lietuvai nepriklausomybę".

Besiplečiant sportinei veiklai, St. Dariai parūpo sujungti visas Lietuvos sportines organizacijas. Tokia jungtis įvyko ir susidarė Lietuvos Sporto Lyga (Sąjunga). St. Darius ir šioje sąjungoje išrenkamas pirmininku. Kiek vėliau jis dar buvo išrinktas ir Lietuvos Futbolo Lygos pirmininku.

St. Darius dėjo pastangas suorganizuoti ir Lietuvos Beisbolo Lygą. Tačiau nepavyko ir ši sporto šaka Lietuvoje neprigijo. Reikia pažymėti, kad beisbolas 1921-1927 m. buvo kultivuojamas ir net yra įvykę tarptautinių rungtynių su estais. St. Dariai nebuvo svetimas ir spaudos darbas. Jis prisidėjo prie SPORTO žurnalo steigimo ir vėliau buvo redakcinės komisijos nariu. Žurnale uoliai bendradarbiavo, skelbdamas krepšinio ir kitų žaidimų taisykles, pasisakydamas įvairiais sportiniais reikalais ir patiekdamas žinių iš kitų kraštų sportinio veikimo. Be to, jis spaudai paruošė du leidinius:

1) BEISBOLO ŽAIDIMAS. Vyr. Štabo karo mokslo skyriaus leidinys.

2) BASKETBOLO ŽAIDIMAS (Krepšiasvaidis) ir Lietuvos Sporto Lygos OFICIALĖS BASKETBOLO TAIŠYKLĖS 1926 — 1927 metams. Lietuvos Sporto Lygos leidinys.

Kaip matome, St. Dariaus sportinis veikimas buvo nepaprastai platus ir jis buvo gyvas pavyzdys Lietuvos jaunimui.

Lietuvių-latvių futbolininkų nuotrauka daryta 1923 metais. Iš kairės antras Bulota, 4-tas Juozapaitis, 8-tas Garbačiauskas, 10-tas Jurgelėvičius-Jurgėla, 12-tas Žilevičius, 14-tas Razma, 16-tas Vincas Bartuška, dabar gyvenęs Clevelande, 18-tas Legnickas ir 20-tas Čepėnas. Iš knygos "Darius ir Girėnas sparnuoti lietuviai" per fotografavą V. Noreiką.

Prisimenant Dariaus - Girėno didvyriškumą ir St. Dariaus nuopelnus Lietuvos sportui, JAV keli lietuvių sporto klubai pavadinti LITUANICOS vardu. Vienas iš jų yra Chicagoje veikiantis Akademinis Sporto Klubas Lituanica. Kitas yra Chicago Futbolo Klubas Lituanica. Trečiasis Lituanicos vardu lietuvių sporto klubas veikia Omahoje, Nebr.

Jau keli metai iš eilės Clevelando Lietuvių Sporto Klubas Žaibas, Dariaus-Girėno skridimo metinių progą, rengia sportines varžybas. Šiais metais šokiose varžybose Clevelande dalyvavo ir Toronto LSK Vyties ir PPSK Aušros sportininkai.

Šių metų liepos 17 d. ir Chicago lietuvių sportininkai pagerbė Darių ir Girėną. Tą dieną įvyko LFK Lituanica — LSK Tauras futbolo rungtynės. Rungtynės buvo įtrauktos į oficialią minėjimo programą.

P. Petrutis

FUTBOLO PIRMENYBĖS LIETUVOJE

Baigėsi Lietuvos futbolo pirmenybės. Galutinė aukštosios lygos pirmenybių lentelė atrodo taip:

1. R. Žalgirdė Vilnius — 40:19 — 30 t.	11. Linas Kaunas — 27:42 — 16 t.
2. Elnias Šiauliai — 52:29 — 30 t.	12. Statybininkas Šiauliai — 32:53 — 13 t.
3. Linų Audiniai Plungė — 30:23 — 29 t.	
4. Inkaras Kaunas — 36:22 — 26 t.	
5. Spartakas Vilnius — 54:40 — 24 t.	
6. Melioratorius Kretinga — 33:38 — 24 t.	
7. KKI Kaunas — 34:38 — 19 t.	
8. Baltija Klaipėda — 31:38 — 19 t.	
9. MSK Panevėžys — 39:47 — 17 t.	
10. CF Marijampolė — 26:45 — 17 t.	

Kaip matome, pirmenybės neįsibaikino Lietuvos meisterio, nes Vilniaus R. Žalgirdė ir Šiaulių Elnias surinko vienodą taškų skaičių. Šios abi komandos dar kartą peržais vienas rungtynes.

APYGARDINĖS LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Vid. Vakarų Sporto Apygardos LENGVOSIOS ATLETIKOS 1960 m. pirmenybės įvyks š. m. rugpjūčio 13-14 d. Clevelande. Varžybas rengia Vid. Vak. Sp. Apygardos Komitetas ir Clevelando LSK Žaibas.

Pirmenybės bus prarastos net 8 klasėse: vyrų, moterų ir 6 prieauglio grupėse. Prieauglio klasės sugrupuotos pagal amžių šia tvarka: jaunių ir mergaičių A kl. priklauso gimusieji 1942-44 m., B kl. — 1945-47 m.; C kl. — 1948 m. ir jaunesni.

Apygardinių pirmenybių programa.

VYRAMS: 100 yd., 220 yd., 440 yd., 880 yd., 1 mylia, 2 mylios; 120 yd. kliūtinis, 220 yd. kliūtinis; 1 toli, 1 aukšt., su kartimi trišuolis; rutulys, diskas, ietis; 4X110 yd. estafetė; Olimpinė estafetė (440 yd. X 220 yd. X 220 yd. X 880 yd.).

MOTERIMS: 50 yd., 100 yd., 1 toli, 1 aukšt., rutulys, diskas, ietis, 4 X 75 yd. est.

JAUNIAMS A: 100 yd., 220 yd., 880 yd. (arba 1000 m); 70 yd. kliūtinis (arba 120 yd. kliūt.), 180 yd. kliūt.; 1 toli, 1 aukšt., su kartimi, rutulys (12 lbs.).

SPORTININKAI DĖKOJA

Vidurinių Vakarų Sporto Apygarda ir Centrinis Lengvosios Atletikos Komitetas nuoširdžiai dėkoja už paramą ir pagalbą rengiant sportines varžybas Dariaus ir Girėno 27 metų žuvimo sukakčiai paminėti, š. m. liepos 9 d.:

A. L. B-nės Clevelando I-sios Apylinkės valdybai už varžybų globojimą ir paskyrimą vienkartinį dovanų geriausia lengvatlei ir lengvatlei;

L. V. S. Ramovės Clevelando Skyriui už Pereinamosios Taurės įsteigimą Clevelando--Toronto tarp miestinių lengv. atletikos rungtynių laimėtojų;

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai už Pereinamosios Taurės paskyrimą Š. Amerikos Lietuvių Lauko Teniso Komandinių Pirmenybių nugalėtojams;

Tėvui Pauliui O.F.M., Antanui Supronui ir kitiems torontiečiams palydovams už Toronto sportininkų atgabenimą;

Danguolei Bartuškaitei, Daliai Germanaitei ir Elvyrai Vodopalienei už gražių vaišių surengimą sportininkams;

Visiems dovanėlių aukotojams, žiūrovams ir vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie šios šventės pravedimo:

Toronto PPSK Aušrai, Toronto LSK Vyčiai, Clevelando LSK Žaibui ir visiems sportininkams, vadovams bei teisėjams dalyvavusiems šioje šventėje.

Vid. Vakarų Sporto Apygarda

diskas (High School), ietis (moterų); 4 X 110 yd. estafetė. JAUNIAMS B: 75 yd., 100 yd., 1 toli, 1 aukšt., su kartimi: 60 yd. kliūtinis; rutulys (8 lbs.), diskas (moterų), ietis (moterų); 4X75 yd. estafetė.

JAUNIAMS C: 50 yd.; 1 toli, 1 aukšt.; beisbolo sviedinukas; 4X55 yd. estafetė.

MERGAITĖMS A: 50 yd., 75 yd., 100 yd., 50 yd. kliūtinis; 1 toli, 1 aukšt.; rutulys, diskas, ietis.

MERGAITĖMS B: 50 yd., 1 toli, 1 aukšt.; diskas, beisbolo sviedinukas; 4X55 yd. estafetė.

MERGAITĖMS C kl.: 50 yd., 1 toli, 1 aukšt., beisbolo sviedinukas.

Pirmenybes komandiniai laimėjusiam klubui yra skiriama FASK-to Pereinamoji Taurė, įsteigta 1954 m. Pereitais metais nugalėtoju buvo Clevelando LSK Žaibas.

Pirmenybės vyks visiems pažįstamame Patrick Henry stadione. Mūsų lengvatleiti kviečiami kuo daugiau šiose varžybose dalyvauti.

Dalyvių registracija atliekama per sporto klubus nustatyta tvarka.

Pavieniai, klubams nepriklausą sportininkai, informacijas gauna ir registruojasi per artimiausią sporto klubą arba tiesioginiai pas rengėjus, šiuo adresu: A. Bielskus, 1211 Carlyon Rd., E. Cleveland 12, Ohio. Registracijos terminas: rugpjūčio 8 d.

Vid. Vak. Sporto Apygarda.

LENGVATLETŲ DĖMESIUI

Lengvosios Atletikos komitetas registruoja visas mūsų lengvatlečių pasekmes: Š. Amerikos lietuvių rekordus, geriausias trepties pasekmes; sudarinėja geriausių lengvatlečių lenteles ir pan. Tačiau kai kurių lengvatlečių pasekmės nėra L. A. k-tui prisiųstos ir tai trukdo registracijos vedimą ir neduoda pilną vaizdą mūsų lengvatlečių pasiekimų.

Todėl visi lengvatleiti, kurie iki šiol dar nėra pranešę savo pasekmių, prašomi nedelsiant tai padaryti, nes rugpjūčio 10 d. bus skelbiama rekordai bei geriausių lengvatlečių lentelės vyrų, moterų ir jaunių bei mer-

Dėmesio!

Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

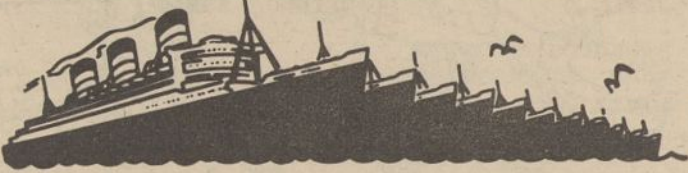
TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų perlaikymas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų jetaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas: Market 2-4867

gaičių A, B ir C klasėse.

Klubams priklausą lengvatleiti savo pasekmių registraciją atlieka per klubus pagal nustatytą tvarką. Klubams nepriklausą pavieniai lengvatleiti savo pasekmes registruoja tiesiai L. A. K-te, šiuo adresu: A. Bielskus, 1211 Carlyon Rd., East Cleveland 12, Ohio

Užmezgę kontaktą su L. A. K-tu, lengvatleiti gaus reikalingus nurodymus dėl registravimo formalumų.

Ateityje visi lengvatleiti, dalyvaudami ne ŠALFAS-gos rengiamose varžybose, prašomi kuo greičiau savo pasekmes pranešti.

Pabrėžiama, kad tik L. A. K-tas gali oficialiai tvirtinti bei skelbti mūsų rekordus bei sudarinėti lenteles.

Leng. Atl. K-tas

Pagunda jaunimui

(Atkelta iš 4 psl.)

Ir dabar jau yra nemaža prasmės ir įdomumo sugrįžti trejetą, ketvertą, septynetą ar 14 metų praeitinį paskaityti, kas buvo rašyta, kas buvo manyta tada (šiame tome yra straipsnių) iš 1946-58 metų, ir kiek tų minčių prabėgęs laikas jau patvirtino, kiek nuneigė ir suniekino. Todėl yra pagrindo manyti, kad šis leidinys leidyklos sandėliuose nesupelės.

Publicistikos, kaip ir daliosios literatūros leidinys iš prigimties reikalauja ir gero, gražaus, skoningo išleidimo. Gaila B. Raila gyvena daug nepalankesniais laikais, negu jos tos srities pirmtakai. Tai yra, ne tiek laikai nepalankūs, kiek mūsų, lietuvių knygleidybos papročiai... Šiais laikais knygas galima išleisti net žymiai gražiau, negu tai buvo įmanoma, sakysim, 1910 arba ir 1935 metais. Deja, B. Railos knygos techninių priemonių pasirinkimas nedžiugina. Vos atverti, iš karto krinta į akis neproporcingai juodi lietuviškieji raidžių ženklai: nosinė, "rageliai" ant č, š ir ž, ir ypač taškai ant e. Antraštės -- vienos padėtos iš krašto, kitos centre, straipsnių viduryje skyrty antraštės sudaro įspūdį, kad tai nauji straipsniai. Išnašos parašytos tuo pačiu šriftu, kaip tekstas (visus tai priimta rašyti smulkesniu). Tekste nėra net lenktų skliaustelių, verčiamasi įstrižiniu atskyrimo ženklu. Žodžius sakant, knyga rinkta neturint visų tam tikslui reikiamų techninių įtaisų. Neišvengta ir neapsižiūrėjimų. Įvadinis straipsnis 17 puslapyje nutruksta pusėj žodžio, tesiamas 18-me puslapyje kita puse žodžio, bet nieko bendra su 17-me puslapyje esamu tekstu nebeturinčio. Straipsnio dalis kažkur dingusi. Straipsnis 19-me puslapyje baigtas, bet 20-me jis dar kartą baigiamas, mažesniu tuo pačiu eilučių kieku ir papuošalu... Tai pirmas "grynų akmuo" autoriui ant kaklo.

Ritos Žukaitės viršelis yra dabar daug kur vartojamo tipo, nors šiai knygai manyčiau, ne pats tinkamiausias. Metų (1960) atžymėjimas iš pat viršaus, ir taip stambiai, lyg ir pasiūlo mintį, kad čia kalendorius, arba "Information Please" almanachas...

Pagaliau, ir pats knygos pavadinimas, "Tamsiausia prieš aušrą", nors įvadiname rašinyje ir plačiai motyvuotas, vis tiek pasilieka keblus. Knygos vardas yra daiktavardinis, todėl labai nepatogu, kai tas pavadinimas yra posakis beveik visose (šiuo atveju net ir be pilno tarinio) ir visiškai nepasiduoda linksniojamas. Autoriai, kurie užrašo ant savo knygų, ne vardu, o "samprotavimus", "konstatavimus", kaip "miškas ateina ruduo", "išėjusiems negrįžti", "Tamsiausia (esti) prieš aušrą", pasiekia tik vieno dalyko, būtent, kad žmonės vengia jų knygas vadinti tais vardais, o sako tiesiog: ar skaitei Katiliškio pirmąją, antrąją (bet: ar skaitei Katiliškio "Užuovėją"). Ir B. Railos šis tomas žmonių kalboje nebus "Tamsiausia prieš aušrą", o greičiausia "Railos Pirmoji".

Bronys Raila, TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ, IŠLEIDO SROVĖ, 4346 So. Western Ave. Chicago 9, Ill., Kaina neparazymėta

Grupė sportininkų, dalyvavusių Clevelando-Toronto varžybose, ilsisi belaukdami, kol bus pašaukti varžyboms.

Dirvos nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

* CLEVELANDO LIETUVIŲ SPORTO KLUBAS ŽAIBAS SKELBIA NAUJŲ NARIŲ VERBAVIMO VAJŲ. Ypatingai kviečiami klubo eiles įsijungti jauni berniukai ir mergaitės.

Jauniai ir mergaitės yra suskirstyti pagal amžių į 3 klases: A klasei priklauso gimusieji 1942 - 44 m., B klasei - 1945-47 m. ir C klasei - 1948 m. ir jaunesni.

Vasarą sportinis paruošimas daugiausia baziuojasi lengvąja atletika ir plaukymu. Norintiems yra galimybė lavintis lauko tenise.

Žiemos sezono (nuo spalio mėn.) programoje tinklinis, krepšinis, stalo tenisas, gimnastika.

Pradedantieji, pirmoje eilėje supažindinami su pagrindiniu sportiniu paruošimu. Vėliau, pagal pasirinkimą ir sugebėjimus, grupuojami į paskiras sporto šakas.

Iš Clevelando miesto savivaldybės ir švietimo įstaigų yra galimybė visai prieinama kaina gauti puikias sąlygas sportiniam lavinimui.

LSK Žaibas yra eilė metų pirmaujantis lietuvių sporto klubas JAV-se ir Kanadoje. Kai kuriose sporto šakose jis yra plačiai pažįstamas ir Clevelando amerikiečių visuomenei. Mūsų tikslas yra kuo daugiau lietuviško jaunimo sutraukti į klubo eiles ir kuo aukščiau pakelti mūsų sporto krepšinio, ALGIRDĄ BIELSKĄ, telefonu MU-1-3717, arba ELVYRĄ VODOPALIEŲ, telef. LI-1-4612. Suinteresuoti plaukymu kreipiasi pas MIRGĄ MAZOLIAUSKAITĘ, telef. PO-1-2082. Norintieji tobulintis tenise į JONĄ DUNDURĄ, telef. HE-2-2038.

Pabrėžiama, kad pažangesnieji bus traukti į Žaibo komandas, savo klasėse atstovauti klubą 10-se Š. Amerikos Lietuvių Sportinėse Žaidynėse, Š. m. rugsėjo 3-4 d. Chicagoje, ir prieš tai įvykstančiose apygardinėse pirmenybėse Clevelande (leng. atletika) ir Detroite (plaukymas ir l. tenisas).

Tėvai prašomi paskatinti savo vaikus įsijungti į sportininkų gretas!

LSK Žaibas

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

FILATELIJOS KAMPELIS

ANT. BERNOTAS

(7)

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

Š. m. liepos 19 d. išleido 4 centų pašto ženklą paminėjimui 100 metų sukakties, kai buvo įsteigtas taip vadinamas Pony Express paštas.

Šis paštas buvo įsteigtas susitarus dviem kompanijoms - Central Overland California ir Pike's Peak Express Company, ir pradėjo veikti 1860 m. balandžio 3 d. Pony Express paštas nešiojo raiteliai, Raiteliai kelią pradėdavo iš St. Joseph, Missouri, perjo vakarinę kontinento dalį, ir baigėdavo ją Sacramento, Kalifornijoje.

Nuo St. Joseph iki Sacramento nuotolį raiteliai turėdavo atlikti per 8 dienas. Iš viso buvo 100 stočių, apie 80 raitelių ir apie 400 žirgų. Raiteliai jodavo be sustojimo dieną ir naktį. Kelionė būdavo labai pavojinga dėl dažnų indėnų puolimų. Pašto ženkle matome zovadą lekiantį raitelį. Anapus jo žemėlapis su atžymėta kelionės linija.

PARDUODAMI NAMAI

Nela Ave. į pietus nuo Euclid Ave., dviejų šeimų po 5 kamb. Du irgi gražūs kamb. ant 3-čio aukšto.

E. 165 St. dviejų šeimų 6x4. Didelis sklypas. Du gaso pečiai. Prašo \$17,900.

Noble Rd. arti prie Euclid Ave. dviejų šeimų mūrinis po 6 kamb.

Neff Rd. — 185 St. labai gražus vienos šeimos mūrinis iš 6 kamb. Galima įsigyti ir su mažu įmokėjimu.

Saukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office

KOVAC REALTY

KE 1-5030 960 E. 185 St.

3 šeimų namas

Geram stovyje, puikus parkinys pelnui. Yra 3 mašinų garažas. Parduoda už \$11,800. Šaukite Mr. Kaucnik IV 1-1042. (88)

VAK, BERLYNAS

Šiomet sukako 50 metų, kai mirė pasaulinio garso vokiečių gydytojas ir bakteriologas Robert Koch (1843-1910). Vak, Berlynas ta proga išleido 20 pfenigų pašto ženklą, kuriame yra R. Kocho atvaizdas ir mikroskopas.

Kochas gimė Klausthale prie Hannoverio. Yra baigęs Goetingo universitetą. Nuo 1872 m. Wollsteine, Rytprūsioje, privačiai trengete laboratorijoje pradėjo tyrinėti įvairių ligų sukėlėjus. Keletos metų bėgyje jis atrado džiūvos ir kelių kitų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus. Nuo 1880 m. perkeltas profesorium į Berlyno medicinos mokyklą.

Vadovavo vokiečių gydytojų ekspedicijai į Egiptą ir Indiją, kur surado choleros bakterijas. Už tai gavo vokiečių valdžios skirtą 100,000 markių premiją. Vėliau dar kelis kartus lankėsi įvairiose Afrikos vietose ir sušė miegligės, gyvulių maro, grįžamosios šiltinės ir kitų ligų sukėlėjus.

1905 m. gavo Nobelio medicinos premiją.

ISPANIJA

Išleido 16 pašto ženklų seriją pagerbti savo tautinį sportą - bulių kovas. Pašto ženkluose yra bulių kovos (corrida de toros), jų žymieji kovotojai (matadorai ar toreodorai), buliai laukuose ar arenoje ir t.t. Visi ženklai dvaspalviai ir spausdinti giliaspaude.

Žemiau parodytas 1 pežetos p. ženklas, kuriame matome matadorą, kovojantį su įsiutusiu bulium.

Senovėje bulių kovos buvo religinė žemdirbių apeiga (Azijoje

Išnuomojamas 5 k. butas pirmam aukšte. Radiatorinis šildymas. East 89 St., tarp Ansel ir Superior. Šaukti PO 1-2082. (87)

Išnuomojamas 5 k. geras butas

netoli Lake Shore Blvd. — 225 East 156 St. Kreiptis telefonu IV 1-6747. (88)

ir Afrikoje). Vėliau kovas perėmė romėnai, kurie jas naudojo pramogai. Labiausiai kovos pri-

gijo Ispanijoje ir visose jos tolimose kolonijose bei Portugalijoje.

Ispanijoje priskaitoma apie 225 specialių bulių kovoms arenų, kurių didžiausiose telpa net po 12,000 žiūrovų. Bulių kovos - žiauri ir labai pavojinga pramoga.

VATIKANAS

Pabėgėlių ir tremtinių būta visais laikais - nuo seniausių amžių iki šiol. Bėgo pavieniai asmenys, šeimos, grupės, partijos, netgi ištisos tautos. Bėgo nuo savų tyronų ir persekutojų, bėgo nuo svetimų įsiveržėlių ir priešų.

Bene vieni iš seniausių pabėgėlių - Šv. Šeima. Kaip Šv. Rašte skaitome, vos tik Kūdikiui Jėzui gimus, žydų karalius Erodas, patyręs, kad yra gimęs kūdikis, kuris ateityje galės būti žydų karalium, pats bijodamas netekti karalystės, liepė išžudyti visus maždaug tuo laiku gimusius pirmagimius kūdikius. Šventoji Šeima - Juozapas, Marija ir Jėzus, pabūgę žudiko, paskubomis per dykumas pabėgo į Egiptą, kur išbuvo, kol persekiojimai baigėsi.

Vatikanas, minėdamas Tarpautinius Pabėgėlių metus, išleido specialią 6 pašto ženklų seriją su trijų rūšių piešiniais. Čia matome tos serijos 60 lry ženklą, kuriame vaizduojama Šv. Šeima, bėganti į Egiptą.

Dėmesio!

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ja džiaugiasi. Pasiteiraukite, ar Dirvą skaityti jūsų pažiūroms ir kaimynams. Jei netaisyklingai į adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

* JAV sutiko Lenkijai parduoti žemės ūkio produktų dar už 131 mil. dol., tuo būdu per pastaruosius ketverius metus Lenkijai parduotų žemės ūkio gaminių skaičių padidinant iki 426 mil. dol. Ši sutartis yra pasėka prieš savaitę pasirašytos kitos sutarties, pagal kurią Lenkijai įsipareigojo per 20 metų išmokėti 40 mil. dol. kompensacijos už nusavintą po II Pas. karo amerikiečių turtą.

Didžiąją sutartyje numatytą parduoti žemės ūkio produktų dalį sudaro kviečiai, toliau eina medvilnė, miežiai ir kt.

Kaimo daraktorius Kazimieras Jagminas

50 metų nuo jo mirties sukakus

Kazimieras Jagminas buvo gimęs 1846 m., o miręs 1910 m. Bajoras, kilimo nuo šiaulių. Pabaigoje 19 a., apie 1885 m. atsikūrė žemaitijoje, Mažeikių apylinkėje. Čia pastoviai daraktoravo virš 25 metus Leckavos, Laižuvos, Viekšnių ir Mažeikių parapijose. Jis buvo baigęs kelias gimnazijos klases (sakėsi, kad 4 kl.). Gerai mokėjo žodžiu ir raštu lietuvių, lenkų, rusų kal-

savo mokinį esant gabiu, įkalbėdavo tėvus leisti jį į gimnaziją ir pats paruošdavo egzaminams. Buvo tikras liaudies švietėjas. Kūnu ir siela atsidaęs savo profesijai. Ir nemažas skaičius jo buvusių mokinių paskiau baigė gimnazijas ir universitetus.

Kad ir buvo kilęs iš bajorų, bet per tuos 25 metus, čia bedaraktoriaudamas, su muzikėju, nesiskyrė nuo kaimiečių nei savo apdaru, nei elgesiu. Visą laiką sirguliavo, jį kankino astma. Daug rūkė iš savo ilgos, metrinės pypkės. O arbatos išgėrėdavo iki 15 stiklinių. Kiekvienas mokinytis turėjo jam atnešti po vieną pakelį arbatžolių.

Iškeliaudamas kitur mokytojauti, visada su savim nešėsi ant pečių, pamovęs ant lazdos, arbatai virti indą.

Prieš mirtį prašė ūkininko St. Liutkaus, Knabikų k., Leckavos par., pas kurį laikiniai buvo sustojęs poilsui, palaidoti jį su bažnytinėmis apeigomis Knabikų kaimo senkapinėse.

Mirus jo prašymas buvo išpildytas. Mirė 1910 m., o 1937 m. ant jo kapo buvo pastatytas ir pašventintas gražus, meniškasis paminklas, su išgravuotu ant vario lentos kaimo vaizdeliu ir aukuru, apšviestu saulės spindulių, kur apačioj elementorius su ABC raidėmis.

bas, pusėtinai vokiškai. Pas jį pasimokę mokiniai porą trejetą žiemų ar daugiau, gerai skaitė, rašė lietuviškai. Visi gerai mokėjo aritmetikos keturius veiksmus ir daugybės lentele. Reikalui esant, jis mokė ir rusiškai. Atgavus lietuvišką spaudą, jo mokiniai buvo pirmieji lietuviškų laikraščių skaitytojai ir prenumeratoriai.

Tai buvo ne Rimšos mokykla prie ratelio. Mokė iš maldaknygių, elementorių ir iš kirilicos (lietuvių žodžiai rusų raidėmis). Žiemos laike mokė ūkininko troboje. Dažnai jam teko klotis iš vienos parapijos į kitą, iš vieno kaimo į kitą. Buvo rusų valdžios sekamas.

1888 m. mokytojuojant mano tėvo ūkyje, Aukšdžio k., Laižuvos par., vieną dieną netikėtai įvažiuo į kiemą Viekšnių uriadnikas, pristovo siustas. Daraktorius, pamatęs kieme nelauktą svečią, sušuko: "Vaikai, tuoj slepkitės!" O jį būta 17.

Mes visi greit išbėgiojom. Tėvas, sutikęs uriadniką, nusivedė į klėtį ir be jokio triukšmo tą reikalą sutvarkė. Uriadnikas išvažiuo patenkintas, net neužjęs į trobą.

Kitais metais tas pats uriadnikas išgelbėjo tėvą nuo išvežimo į Sibirą, nes buvo sučiuptas pastoviai gaunant per paštą, uždaruose vokuose, iš Prūsų laikraštį "žemaičių ir Liet. Apžvalgą".

Kaz. Jagminas rašė lietuvių-rusų žodyną, rašė kele tą metų, o mes, mokiniai, turėjome jam parinkti, pagal raidę, žodžius. Rašė ir rusų-lietuvių žodyną, bet ar buvo jį baigti ir koks likimas, neteko sužinoti. Matyt, kad jis nežinojo, kad tuo laiku jau buvo iš spaudos išėję kun. Miežinio ir Juškos žodynai. Turėjo apščiui surinkęs senovės lietuvių liaudies dainų ir nuolat savo rinkinį papildydavo.

Gerai žinodamas raštu rusų kalbą, ir kam nors prireikus, parašydavo prašymus, skundus ir padarydavo vertimus. Pastebėjęs kokį

Skulptoriaus Menčinskio suprojektuotas paminklas, pastatytas 1937 m. daraktoriaus Kazimiero Jagmino neužmirusių mokinių, ant jo kapo Knabikų senkapioje, Leckavos parapijoje, Mažeikių apskr., kuris šiandien nieko neprižiūrimas ir apleistas.

Į paminklo šventinimą buvo susirinkę daug jo buvusių mokinių ir pažįstamų, o taip pat ir kviestų pareigūnų iš Mažeikių. Neapsėjo ir be orkestro.

Paminklą suprojektavo ir statybą vietoje įvykdė skulptorius Menčinskis. Lėšas sudėjo aštuoni jo buvę dėkingi mokiniai.

Manau, kad tai buvo Lietuvoje pastatytas pirmas, gražus paminklas kaimo daraktoriui į neužmirusių dėkingų mokinių.

Dabar tas paminklas apleistas, apaugęs piktžolėmis, cementinės tvorėlės stulpai išversti.

A. Mačius

* JAV armijos seržantas Dutkanicz, lenkas, atvykęs į JAV po II pasaulinio karo, kuris prieš mėnesį iš Vakarų Vokietijos dinga be žinios, kaip sovietų spauda skelbia, su šeima atvykęs Rusijon ir pasiprašęs politinės globos. Bet JAV armijos kalbėtojas Frankfurte pareiškė, kad Dutkanicz dingimas tebesąs neišaiškinta paslaptis.

DIRVA

Nr. 87

1960 m. liepos 29 d.

KAS IR KUR?

• **Inž. Gerimantas Penikas**, Dirvos foto bendradarbis, su inž. Klikiu išvyko dviem savaitėm atostogų į Miami, Fla. Jie važiuoja automobiliu apžiūrėdami gražesnes apylinkes ir lietuvių apgyventas vietas. Jie žadėjo padaryti nuotraukų iš tenyškųjų lietuvių gyvenimo.

• **Rašytojas Antanas Tulyš** išleidžia naują novelių knygą "Tuzų klubas".

• **Antanas ir Irena Sprindžiai**, iš Chicagos, dvi savaites atostogų praleido New Yorke belankydami žymesnes vietas ir gražias apylinkes.

Sprindžiai buvo apsistoję pas Danutę ir Antaną Senikus, Great Neck, N. Y., kur juos aplankė daugelis New Yorke gyvenančių jų bičiulių ir pažįstamų.

• **M. Gricevičiūtė - Valhau**, tik prieš pusantrų metų atvykusi iš Lietuvos, dabar patoviai gyvenanti Hannover, Vokietijoje, buvo atvykusi į JAV aplankyti sergančios ir neseniai mirusios sesers p. Lapėnienės, Chicagoj.

Praeitą savaitę, grįždama atgal į Europą, buvo sustojęs New Yorke atsisveikinti su savo artimaisiais.

• **K. Biskis**, iš Downers Grove, mokėdamas prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

Danutė Sirusaitė, E. ir J. Sirusų dukra, prieš mėnesį atvykusi iš Lietuvos, liepos 4 d. išpūdingai atšventė 16-tąjį, o kartu ir pirmąjį savo gimtadienį, nes Lietuvoj tokių malonių iškilių

ir tiek daug jaunatviško džiaugsmo jai ir jos draugėms niekad nebuvo lemta pergyventi.

Jos vyresni broliai — Saulius, ką tik baigęs ekonominius mokslus New Yorko universitete ir Vitalis, sukvietė daug lietuviško jaunimo ir Danutę pasijuto tartum laisvojo Lietuvoj esanti. Tarp daug ir vertingų gautų dovanų Danutei didžiausią išpūdį padarė kun. S. Valiušaičio dovnotas auksinis kryželis ant kaklo, nes Lietuvoj šiuo laiku niekas iš jaunesnių nešioja, — sako Danutė.

Šią pirmąją jos gyvenimo šventę foto nuotraukomis įamžino Newsweek žurnalo fotografas V. Valaitis.

*

Albertas ir Jūratė Šukiai, atostogas praleido Maino valstybėj, Bar Harboro vasarvietėj. Vykdami automobiliu aplankė ir kitus Maino vietas.

Antanas Rašytinis iš Chicagos, svečiuojasi New Yorke pas savo giminaites — S. Skučienę ir Birutę Rimgailienę.

PADEKA

Mūsų viešnagės metu Clevelande -- Norai ir Vytautui Braziuliams, Atkočiūčiams, Žiuriams ir A. Liutkui, už taip puikų mūsų priėmimą ir vaišes, reiškiamė nuoširdžią padėką.

Ypatingą padėką reiškiamė N. ir V. Braziuliams už dovanas krikščioniui Vytautui ir mūsų visų labai malonų priėmimą.

Jonas ir Marytė Rudokai,
sūnus Vytautas,
Canada

Minia žmonių, pasipuošusių tautiniais rūbais, dalyvavusių Chicagoje Pavergtųjų Tautų masiniame mitinge.

Chicagoje suruoštame Pavergtųjų Tautų minėjime kalbėjo Wisconsin universiteto profesorius Dr. V. Vardys.

V. Norelkos nuotrauka

Išvyka į dailininkų miestelį

Bostono ramuvėnai su šeimomis ir svečiais liepos 17 d. padarė išvyką į Rockportą ir Ipswichą.

11 val. nuo So. Bostono lietuvių piliečių draugijos patalpų pasileido siaurės rytų kryptimi 6 mašinų vilkstinė ir po geros valandos pasiekė Rockportą. Tai nedidelis žvejų miestelis, bet įdomus tuo, kad vasarą čia sugūžėja, kaip gandrai, visokių krypčių meni-

ninkai ir "okupuoją" iškyšulio kryptimi visą gatvę. Kiekviename namiukšt yje atskira atelje. Kiekvienas dailininkas — atskiras pasaulis. Čia atstovaujamos visokios meno kryptys. Čia aptinki ir mūsų mielo Juozo Pautieniaus konkurentų. Žiūrėk, jauna mergina, kaip mūsų Juozas, pirštais teplioja portretą. Apyplinė, jau per 40 metų dama pozuoja, o šioji linkėdama trumpučiais judesiais dėlioja dažus ant drobės vis nykščiu prispausdama ar pabraukdama. Drobėje dama panaši į pozuotoją, tik daugiau energijos veide išreikšta.

Į galą gatvės, iškyšulio kryptimi, kairėje pusėje randame iškabą: "Stepule". Gal Stepulis, o gal Stepulionis. Truputį per 30 metų saulėje įdeges stambus vyrukas. Jo atelje užversta ryškių spalvų peizažais. Yra keletas ir remesnių spalvų portretų. Drožia iš medžio ir skulptūras, daugiausia galvutes — egiptietiškos kopijos. Užkalbintas lietuviškai nesivaržydamas atsako taip pat lietuviškai, nors ilgesni paaiškinimai nevisai sklandžiai duodasi. Jo paveikslai nebrangūs 30-70 dol. Čia pat vieną nuperka pagyvenusį amerikoną pora už 40 dol. Didžiumoje ir kitose atelje kainos panašios. Bet ir yra žymiai brangesnių.

Yra įdomi ir eksponatais

riokai" ir "sausumiečiai", ramuvėnų "finansų valdytojas" tarė jautrų žodį ir paleido ratu skrybėlę su lapu. Sako, mes čia viso ko pertekę, o ten viso to nedateklus... Taigi, malonėkit: čia lapas su pieštuku, o ten skrybėlė su dugnu. Ką gi darysi: malonėjom Vasario 16 Gimnazijai apie puskapi sumesti.

Sulautei beklojant patalėlį, Bostono ramuvėnai su šeimomis ir mielais sveteliais patraukė namoliai, pasiryžę panašias išvykas padaryti kitomis kryptimis.

Jei ką gero pamatysim, gal ir vėl parašysim.

Dalyvis

NEW YORK

Mirė Angelė Zubkuvienė

Angelė Zubkuvienė, žinoma pedagogė ir visuomenininkė, mirė liepos 24 d. savo bute, Brooklyn, N. Y.

Velionė visą gyvenimą dirbo įvairiose gimnazijose dėstydamą lietuvių kalbą ir literatūrą. Su savo pamėgta profesija nesiskyrė nei būdama sunkiose imigracijos sąlygose. Iki paskutinių dienų dėstė Maironio lituanistinę mokyklą, Brooklyn, N. Y.

Gera pažįdama lietuvišką jaunimą, A. Zubkuvienė sielosios jo ateitim, o kartu ir Lietuvos, nes mūsų priaugančioj kartoj ji matė ateities nepriklausomą Lietuvą. Ji buvo aktyvi visuomenės veikėja, o būdama aiškiu ideologinių įsitikinimų, moko gerbti ir priešingų pažiūrų žmones ir su jais bendradarbiauti bei remti kiekvieną teigiamai besireiškiančią lietuvišką veiklą.

Lietuvoj didesnę gyvenimo dalį praleido Radvilišky. Mirė sulaukusi 59 metų.

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS BŪTINAI REIKIA

DIRVA jau eina triskart per savaitę, ir ji vis turtėja žiniomis bei vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG MUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai padarykit: pasirūpinkit, kad jie gautų DIRVĄ!

Tada Jūsų linkėjimai jiems pildysis pusantro šimto kartų per metus!

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐

už 6 mėnesius — \$4.00 ☐

už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Dr. K. Karvelis, Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirm., duoda paaiškinimus amerikiečiams žurnalistams, atsilankiusiems į Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimo iškilmes.

A. Noraus nuotrauka

Detroito suruoštame Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjime dalyvavusios lietuvių, latvių ir estų vėliavos.

A. Noraus nuotrauka